

Literatuur

Brede school algemeen

Bouwen aan een community school : een werkboek van de Children's Aid Society uit New York voor Nederland bewerkt / G. van de Burgwal (redacteur) ... [et al.]. - Utrecht : NIZW, 1998. - 93 p. - Met lit.opg. - ISBN 90-5050-628-3

Werkboek dat de visie en de ervaringen beschrijft van een aantal communityscholen in New York. Op een communityschool krijgen kinderen en jongeren niet alleen regulier onderwijs, maar wordt ook aandacht besteed aan sociale, emotionele en lichamelijke ontwikkeling van kinderen. Aan elk hoofdstuk zijn Nederlandse voorbeelden (zoals de brede scholen en vensterscholen), discussiepunten en overdenkingen toegevoegd, waardoor dit boek een bijdrage kan leveren aan de discussie in Nederland over een geïntegreerde aanpak van lokaal onderwijsbeleid, jeugdbeleid en sociaal beleid. Daarnaast wordt een aantal praktische tips gegeven voor het werken met integraal lokaal beleid.

Brede scholen : de ontwikkeling van brede scholen. - [S.l. : s.n.], [200?]. - 9 p. - Met bijl.

Overzicht van de ontwikkeling van brede scholen in Nederland. Aandacht voor onder andere de volgende onderwerpen: Waarom een brede school?, Steun voor brede school ontwikkelingen, Ondersteuning, Financiering, Partners.

Brede scholen in Brabant: van leerschool naar leefschoon : deelnota over het provinciaal onderwijsbeleid met betrekking tot brede school / Provincie Noord-Brabant. - [S.l. : s.n.], 2002. - 15 p. - Met bijl. en samenv.

In deze notitie wordt het beleid van de provincie Noord-Brabant ten aanzien van de brede school uitgewerkt. Met onder andere aandacht voor cultuur binnen de brede school als instrument ter bevordering van sociale cohesie.

Brede scholen in Nederland : jaarberichten / Oberon. - Utrecht : Oberon, 2001-2005 : ill., fig., graf., tab.

Bevat cijfers en feiten over de ontwikkeling van de brede scholen in Nederland.

Brede scholen in uitvoering : nieuwe trends en voorbeelden uit de dagelijkse praktijk / F. Studulski (redacteur), M. van der Grinten (redacteur). - Amsterdam : SWP, 2006. - 109 p. : ill., graf., tab. - ISBN 90-6665-678-6

Centraal staan praktijkervaringen binnen brede scholen. In twintig hoofdstukken komen onder andere de volgende onderwerpen aan bod: ontwikkelingen rondom dagarrangementen, sociale competentie, bibliotheken en de opkomst van sport, kunst en ICT. Daarnaast worden vragen beantwoord als: Hoe organiseer je multidisciplinaire samenwerking? Hoe financier je een brede school? Hoe kom je tot een pedagogische visie en hoe vertaal je die in een activiteiten aanbod? Hoe evalueer je de voortgang en resultaten? Wat komt er kijken bij het ontwerpen en realiseren van een multifunctionele accommodatie?

Brede school : samen sterk met de jeugd / Y. van der Ree. - Den Haag : Sdu, 2000. - 20 p. - Met adressenlijst. - ISBN 90-346-3805-7

Brochure die antwoord geeft op de volgende vragen: Wat is het doel van de brede school; Wie zijn de partners; Voor wie is de brede school; Wat biedt de brede school; Hoe ziet de brede school eruit; Aan welke landelijke doelstellingen beantwoordt de brede school; Wat biedt de rijksoverheid de brede school; Bij wie en waar kunt u terecht?

De brede school

In: Toon. - Vol. 7(2004)9(nov.6-23)

Serie artikelen over hoe brede scholen zich ontwikkelen. 1. Brede school Zeeburg is sterk en volop in ontwikkeling door S. Dijkstra; 2. 'De brede school is meer dan een extraatje' : levensecht leren voor hogere kwaliteit door L. de Vries; 3. 'Leren moet levensecht zijn, anders boeit het niet!' door M. Valkesteijn; 4. 'Bewust inzetten op een doorgaande lijn' door G. van de Burgwal. In de rubriek DOEN worden kwaliteitscriteria voor brede scholen gegeven, deze zijn ontwikkeld door Oberon en OOG onderwijsondersteuning.

Brede school [cd-rom] : conferentie brede school en leefbaarheid / Provincie Noord-Brabant. – Den Bosch : Provincie Noord-Brabant, [2004]

Een filmimpressie van de conferentie 'brede school en leefbaarheid' inclusief de inleidingen van de presentaties. De conferentie werd op 20 juni en 14 oktober 2004 gehouden op diverse locaties.

De brede school : lerende buurt in beweging / M. Valkestijn

In: Handboek Lokaal sociaal beleid. – pp. 1-26. - Met lit.opg.

Algemene informatie over de brede school met onder andere informatie over de ontwikkelingen; de geschiedenis; beleid en financiering; en kansen en knelpunten. Inclusief een lijst met relevante websites.

De brede school

In: De wereld van het jonge kind. – Vol.25(1998)10(jun.293-340)

Themanummer. Enkele bijdragen: verlengde schooldag in het basisonderwijs; Dramaspelen buiten schooltijd; Groninger vensterschool versus Rotterdamse brede school.

De brede school en de resultaat- en afrekencultuur / J. Kloprogge. - Utrecht : Sardes, 2003. - 7 p.

Verslag van een lezing gehouden op het Sardes/SWP congres 'Innovaties in en rond de brede school' op 30 oktober 2003 te Amsterdam. Kloprogge gaat nader in op begrippen als verantwoording en rekenschap, prestatie-indicatoren en evaluatie.

De brede school in opbouw / H. van Gelder, W. Pardieck, G. Rotmans. - Utrecht : LCLOB, 1999. - 19 p. : schema's

Een overzicht van de bestuurlijke en organisatorische vormgeving van de brede school. Onder meer de verschillende verschijningsvormen en de niveaus van samenwerking komen aan de orde.

De brede school maakt de balans op

In: Didaktief. – Vol.34(2004)8(okt.17-23)

De eerste brede scholen bestaan circa 7 jaar. Drie artikelen die evalueren en zich over de toekomst buigen.

1. Een stevig fundament : evaluatie van zeven jaar vensterscholen in Groningen door A.L. van der Vegt en F. Studulski; 2. Brede wijksschool vraagt ouders om

verlanglijstje door N. van Dartel en L. Sontag; 3. En wat doen wij nu? door S. Barneveld.

Brede school ontwikkeling in Nederland : notitie ten behoeve van de brede dialoog over de kansen en risico's van de brede school ontwikkeling in Nederland / M. Dawson, R. Zunderdorp. - Den Haag : Zunderdorp Beleidsadvies & Management, 2002. - 20 p. - In opdr. van Nederlands Instituut voor Zorg Welzijn en Procesmanagement Primair Onderwijs. - Met lit.opg.

In maart en april 2002 organiseerden het Procesmanagement Primair Onderwijs (PMPO) en het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn (NIZW) een dialoog over de brede school. De uitkomsten van deze dialoog vormen een bijdrage aan de ontwikkeling van verder beleid rond de brede school. Deze notitie dient als achtergrondmateriaal voor deze dialoog. Inhoud: 1. Inleiding; 2. Context: een ontwikkeling van onderop; 3. Doelstelling en functies van de brede school; 4. Sociale competentie; 5. Kansen en risico's op operationeel niveau; 6. Sturing.

De brede school: perspectief op een educatieve reorganisatie / F. Studulski. - Amsterdam : SWP, 2002. - 141 p. - Met bijl. en lit.opg. - ISBN 90-6665-440-6

Er is sprake van een brede school wanneer de school en instellingen in de buurt samenwerken om de onderwijs- en ontwikkelingskansen van kinderen te verbeteren. De rijksoverheid heeft aangegeven dat de brede school vooral een zaak is van gemeenten en scholen. Door de opeenhoping van aanvullende projecten, initiatieven en activiteiten rond de school ontstaat soms een vrijblijvend en incidenteel klimaat. Een samenhangende visie ontbreekt dikwijls. In dit boek wordt ingegaan op de achtergronden en het modelmatige denken over een brede schoolaanpak.

Breed uitgemeten : kwaliteit en opbrengsten van de brede school / F. Studulski (redacteur), J. Kloprogge (redacteur), M. de Bie (medewerker) ... [et al.]. - Amsterdam : SWP, 2003. - 91 p. : schema's - Met lit.opg. - ISBN 90-6665-548-8

In deze bundel over de vraag naar de kwaliteit en opbrengst van de brede school belichten verschillende auteurs een onderdeel van het vraagstuk. Ingegaan wordt op de maatschappelijke opbrengst, het meten van de opbrengst van de brede scholen (onderling en in

vergelijking met reguliere scholen), het inrichten van evaluatie en monitoring van een brede school, de kwaliteit van de gemeentelijke beleidsprocessen, en het bepalen van de kwaliteitszorgpositie van de brede school.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

'Community school': de ouder als klant : buurthuis en school smelten samen / R. van Houten

In: VNG-magazine. - Vol.54(2000)43(27okt.16-18)

Deze week werd de eerste Communityschool in Nederland geopend, in de Amsterdamse wijk de Pijp. Een Communityschool is een school en een buurthuis onder een dak. Gerard van de Burgwal, projectleider, en andere betrokkenen, lichten de ontstaansgeschiedenis toe en geven aan wat zij als voordelen, doelen en randvoorwaarden zien.

Conferentie 'Brede School, streven naar meer levensecht leren', 6 november 2004 : [conferentiemap] / NIZW, Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn.

Expertisecentrum Brede School. - Utrecht :

Expertisecentrum Brede School NIZW Jeugd, 2004. - Ongepag. : ill., tab.

Materiaal behorende bij de conferentie 'Brede School, streven naar meer levensecht leren', gehouden op 6 november 2004 in Amsterdam. Inhoud: programma, startnotitie voor de conferentie, open space methode, deelnemerslijst, folder Expertisecentrum Brede School, achtergrondinformatie met praktijkverhalen van de brede school Tilburg, schoolbuurtwerk Westerpark Amsterdam, Open wijkschool Nijmegen, brede school Maastricht, MCO en Kunstweb Amsterdam, Segbroek College en het Koorenhuis Den Haag, Wanitaschool Rotterdam, Etutorium Almere. Binnen de praktijkverhalen veel aandacht voor cultuureducatie.

Congres De organisatie van de brede school : actualiteiten, ketensamenwerking en financiering : documentatiemap / H. Blom (coördinator),

A. Hoogeveen (medewerker). - Den Haag : Elsevier, 2007. - 2 dl.

Documentatiemap van het op 13 februari 2007 in Meeting Plaza in Utrecht gehouden congres 'De organisatie van de brede school'. De map bestaat uit twee banden, waarin het programma, de lezingen en achtergrondliteratuur zijn opgenomen. Drie thema's komen aan de

orde: stand van zaken & nieuwe verhoudingen; samenwerking; beheer en exploitatie.

Dagarrangementen in de brede school : een samenhangend aanbod van onderwijs, opvang en vrije tijd / L. Schreuder, M. Valkestijn, F. Hajer. - Amsterdam : SWP, 2005. - 127 p. - Met bijl. en lit.opg. - ISBN 90-8560-014-6

Beschreven zijn dagarrangementen in de brede school op vijf verschillende locaties in Amsterdam, Oss, Heerenveen, Sluis en Groningen. Een dagarrangement is een samenhangend en doorlopend aanbod van onderwijs, opvang en vrijetijdsvoorzieningen waar schoolkinderen en ouders op basis van behoefte en eigen keuze gebruik van kunnen maken. Bevat informatie over de tussenschoolse opvang, over een naschools aanbod en over de ontwikkeling van een gezamenlijk pedagogisch klimaat en een lijst met criteria waaraan een goed dagarrangement moet voldoen. Geschreven voor de coördinator die een dagarrangement in het kader van de brede school wil opzetten.

Dossier brede school / B. Hogeboom ... [et al.]

In: Toon. - Vol.5(2004)9(nov.17-24)

Naast een artikel over de stand van zaken met betrekking tot de brede school, wordt aandacht besteed aan een essentieel aspect van de brede school namelijk de doorgaande lijn. In dit geval wordt de Maastrichtse samenwerking tussen een peuterspeelzaal, een basisschool en ouders in de praktijk beschreven. Tevens is een overzicht gemaakt van de 'soorten' brede scholen. Bevat de volgende artikelen: 'Brede school is vooral een kwestie van samenwerking', 'Brede scholen groeien als kool', 'Brede scholen: profielen', 'Samen en van binnen uit', 'Monitoren of evalueren?'

Educatieve activiteiten onder en na schooltijd : voorbeelden en (brede) scholen voortgezet onderwijs / P.P. Bakker ... [et al.], M. Valkestijn (redacteur). - Utrecht : NIZW, 2003. - 52 p. : ill. - Met lit.opg. - Publicatie in het kader van het project School en Omgeving dat uitgevoerd wordt met subsidie van het Ministerie van OCenW

Verzameling praktijkvoorbeelden van scholen die, al dan niet officieel als brede school, samen met partners uit hun omgeving educatieve activiteiten organiseren voor hun leerlingen. Bedoeld als inspiratie voor scholen,

(culturele) instellingen en gemeenten. Bestaat uit tien praktijkvoorbeelden, waaronder: een kunstproject dat de band met school en buurt versterkt, VMBO-leerlijn Theater in samenwerking met Jeugdtheater Hofplein, en oriëntatie op buurt en stad, sport en kunst samen met het jongerenwerk.

Eindverslag brede school dialoog : opbrengsten en conclusies / A. Balke ... [et al.]. - [S.l.] : PMPO/NIZW Jeugd, 2002. - 42 p. : ill. - Met lit.opg. en bijl. - In opdr. van de Ministeries OCenW en VWS

Eindverslag van de dialoog brede school. Aan bod komen de gevolgde werkwijze, conclusies ten aanzien van de doelstellingen en dialoogthema's en sfeerimpressie van de bijeenkomsten in Den Bosch en Zaltbommel. Als bijlage is de 'Brede school ontwikkeling in Nederland: notitie ten behoeve van de brede dialoog over de kansen en risico's van de brede school ontwikkeling in Nederland' uit 2002 toegevoegd.

Evaluatie Brede School : handleiding / C. van Lotringen (redacteur), M. van der Grinten (redacteur). - Utrecht : Oberon, 2004. - 27 p. : ill., tab. - In opdr. van het Ministerie van OCW. - ISBN 90-805646-9-9

Deze handleiding is bedoeld voor iedereen die aan de slag wil met de evaluatie van de brede school. In deze brochure wordt aan de hand van een tiental vragen stap voor stap uitgelegd hoe de evaluatie van de brede school ontwikkeling voorbereid en uitgevoerd kan worden. Bij de handleiding kan ook het 'Evaluatie Model Brede School' gebruikt worden.

Evaluatiemodel Brede School / Oberon. - Utrecht : Oberon, 2004. - Losbl. : fig., tab. - In opdr. van het Ministerie van OCW

Deze werkmap is bedoeld voor iedereen die aan de slag wil met de evaluatie van de brede school. De map bevat instrumenten, een voorbeeldrapportage, en een rapportage met referentiegegevens. Het model is gebaseerd op de resultaten van een pilot in een aantal gemeenten. Bij het Evaluatie Model Brede School hoort ook een handleiding 'Evaluatie Brede School'.

Handboek brede school : 0-12 jaar / M. van der Grinten ... [et al.]. - Utrecht : Oberon/Sardes, 2004. - 156 p. + cd-rom : ill. - In opdr. van de Stuurgroep Brede Scholen. - Met lit.opg. - ISBN 90-805646-7-2

Praktische en direct toepasbare aanwijzingen voor een systematische ontwikkeling van brede scholen voor kinderen van 0-12 jaar, hun ouders en de wijkbewoners. Bestaat uit vijf delen. Deel 1 geeft een overzicht van het ontwikkelproces van een brede school en alles wat daarbij komt kijken. In deel 2 worden de betrokken partijen beschreven, waarna in deel 3 een aantal vraagstukken m.b.t. de brede school wordt behandeld. Deel 4 geeft een overzicht van praktische instrumenten (de digitale versie bevindt zich op bijbehorende cd-rom). Deel 5 bevat verwijzingen naar documenten en adressen. Bedoeld voor projectleiders, managers, coördinatoren, bestuurders en vertegenwoordigers van scholen en instellingen.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

Heeft de brede school toekomst? : community schools in de polder / W. Seuren

In: Toon. - Vol. 7(2004)1 (jan.20-21)

Bespreking van een Amerikaans onderzoek naar community schools in de Verenigde Staten en wat wij daarvan kunnen leren. De onderzoekers van 'Making the difference' hebben 20 scholen onderzocht en in het bijzonder gekeken naar de effecten van leerlingprestaties.

Jeugdactiviteiten in de brede school : werkboek voor kwaliteitsontwikkeling: doelen, methodiek, evaluatie / S. van Oenen, P.P. Bakker, M. Valkestijn. - [S.l.] : SWP, 2005. - 95 p. : tab., ill. - Met bijl. - ISBN 90-8560-017-0

Dit werkboek biedt scholen en instellingen een instrumentarium om doelen en kwaliteiten van hun jeugdactiviteiten inzichtelijk te maken, en te evalueren. Pedagogisch uitgangspunt is een gezamenlijk streven naar meer levensecht leren, uitgewerkt in enkele globale doelen.

Kennisnetwerken brede school: praktijk, opleidingen en ondersteuners : samen werken aan de kwaliteit van activiteiten voor jeugd in brede scholen : stand van zaken 2003 in zes gemeenten / S. van Oenen ... [et al.]. - Utrecht : NIZW, 2004. - 47 p.

Het NIZW-project 'Brede school: opbouw van duurzame expertise' (2003-2004) stimuleert de educatieve kwaliteit van brede schoolaanbod aan kinderen en jongeren. Dit gebeurt onder meer door het opzetten van kennisnetwerken. De meest aangewezen instellingen daarvoor zijn opleidingen en ondersteuningsorganisaties. In deze

publicatie wordt gekeken naar de stand van zaken in de steden: Groningen, Nijmegen, Den Haag, Amsterdam, Rotterdam en Eindhoven. Vragen die aan bod komen zijn: Bestaan dergelijke kennisnetwerken al? Worden er plannen voor gemaakt? Hoe komt een dergelijk proces op gang? In de publicatie worden voorbeelden gegeven van instellingen die aanbod voor de brede school verzorgen. Dit zijn bijvoorbeeld welzijnsinstellingen, centra voor de kunsten (onder andere De Lindenberg in Nijmegen en het Koorenhuis in Den Haag) musea en onderwijsbegeleidingsdiensten.

Kwaliteitscriteria Brede School / Oberon; OOG. onderwijs ondersteuning. - Utrecht : Oberon, 2004. - Ongepag. - Brochure. - ISBN 90-77737-01-4

Omdat iedere brede school anders is heeft Oberon en OOG onderwijs ondersteuning in opdracht van drie gemeenten, een welzijnsinstelling, een stadsdeel, een schoolbestuur en het Ministerie van OCW een lijst met kwaliteitscriteria ontwikkeld. Bedoeld voor managers en bestuurders om sturing te geven aan de totstandkoming en de dagelijkse werking van brede scholen.

Landelijk experiment verlengde schooldag voortgezet onderwijs... [et al.] / NIZW, Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn; LOKV, Nederlands Instituut voor Kunsteducatie; Cultuurnetwerk Nederland. - Utrecht : NIZW, 1999-2001. - Het NIZW verzorgt de landelijke coördinatie en Sardes is verantwoordelijk voor de evaluatie

Het vierjarige Landelijk experiment verlengde schooldag voortgezet onderwijs/VSD-VO (1997-2000) richt zich op het ontwikkelen, uitvoeren en evalueren van landelijk overdraagbare programma's die de sociale competentie en de sociale binding aan school en omgeving van leerlingen in de onderbouw van het voortgezet onderwijs bevorderen. De programma's zijn vanuit vier lijnen ontwikkeld: Oriëntatie op buurt en vrije tijd, Oriëntatie op buurt en arbeid, Kunst en cultuur en, Sport en bewegen.

Levensbreed leren : brede scholen in het voortgezet onderwijs en integraal jeugdbeleid / I. Spee ... [et al.]. - Den Bosch : KPC Groep, 2003. - 42 p. : ill., tab. - Met lit. opg. en websites

Het rapport is de neerslag van de 'Expertmeeting brede school en integraal jeugdbeleid', die KPC in 2002 organiseerde. Levensbreed leren schetst de contouren van de

brede school nieuwe stijl. Een school waar de grens tussen formeel leren en informeel leren zijn vervaagd, en waar kinderen en volwassenen levenslang en levensbreed kunnen leren. Met dat laatste wordt een netwerk van 'leerarrangementen' bedoeld. De leerarrangementen worden gerealiseerd met de school en met alle betrokken actoren in de wijk of deelgemeente, zoals vrijwilligersorganisaties, jeugdzorg, sportverenigingen, cultureel werk, buurt en clubhuiswerk, welzijnswerk en werkgevers. Vier modellen voor leren, zorg en leven worden beschreven. Daarnaast worden drie voorbeelden getoond van scholen die samenwerken met externe instellingen. Tot slot worden knelpunten beschreven en tips gegeven.

Levensrecht leren in de buurt : praktijkboek voor schoolbuurtwerk binnen het basisonderwijs / M. van Wier (auteur van idee), J. Wieriks (auteur van idee). - Amsterdam : Stichting Welzijn Westerpark, 2005 + cd-rom : ill., tab., fig. - Losbl. - ISBN 9-810062-1-5

Praktijkboek opgesteld door schoolbuurtwerkers in Stadsdeel Westerpark Amsterdam om kennis over te dragen over de opbouw van schoolbuurtprojecten. De methode is geschikt voor elke buurt in Nederland en is bedoeld voor welzijnsinstellingen, basisscholen en lokale overheden die binnen de brede school willen gaan werken met de methodiek schoolbuurtwerk. De bijbehorende cd-rom bevat formulieren die gebruikt kunnen worden bij het realiseren van schoolbuurtprojecten. Daarnaast worden acht uitgebreide projectbeschrijvingen gegeven van schoolbuurtprojecten in Westerpark Amsterdam.

↳ TIJDSCHRIFTARTIKEL

Met andere ogen : brede-schoolactiviteiten en competentie / S. van Oenen

In: Vernieuwing. - Vol. 63(2004)7(sept. 16-18)

Wat dragen brede schoolactiviteiten bij aan de ontwikkeling van leerlingen? Wat kunnen kinderen van concrete brede schoolactiviteiten leren, hoe maak je inzichtelijk of dat ook gebeurt en kun je dat benoemen in termen van competenties van leerlingen en hun begeleiders? Saskia van Oenen probeert deze vragen te beantwoorden aan de hand van een project van het NIZW Expertisecentrum brede school.

De ontwikkeling van brede scholen / K.Y.I.J. Adelmund, A.M. Vliegthart. - 's-Gravenhage : Sdu, 2000. - Nr. 1. - 11 p. - Met bijl. - ISSN 0921-7371 (Tweede Kamer der Staten-Generaal 1999/2000; 26999)

Het fenomeen brede school wordt besproken. Aan de orde komt de lokale dynamiek, waarom een brede school?, steun voor brede school ontwikkelingen, relevante beleidskaders en -ambities, regie, maatregelen, gesprekspunten en toekomstige ontwikkelingen.

Samen werken in een proeftuin / A. Balke. - Utrecht : NIZW, 2002. - 25 p. - Met bijl.

Vanaf 1999 werden er drie wijken in Maastricht aangegeven als proeftuinen voor het ontwikkelen van een brede school. Deze publicatie bevat de ervaringen van twee van deze proeftuinen en een kunstproject van de derde proeftuin. De welzijnsorganisatie Traject is een belangrijke partner in het onderwijsachterstandsbeleid. Gekeken wordt vooral naar de activiteiten van Traject voor kinderen en hun ouders.

De school en het echte leven : leren binnen en buiten school / S. van Oenen (redacteur), F. Hajer (redacteur). - Utrecht : NIZW, 2001. - 227 p. - Met lit. opg. - ISBN 90-5050-866-9

In deze publicatie staat de vraag centraal hoe binnen- en buitenschools leren op een zinvolle manier te combineren zijn. De auteurs beschrijven het leren van kinderen en jongeren als proces van identiteitsontwikkeling, dat zich in allerlei omstandigheden afspeelt: zowel binnen als buiten de school, thuis of in de buurt. Enkele bijdragen: De breedte van het nieuwe leren: over identiteitsontwikkeling en ervaringsaanbod; Spelen leren realiseren; 'Om te zien dat alles gekleurd is, moet je eerst leren kijken': kunst en cultuur binnen de school; Sport heeft veel kanten; Een Wereldwinkler op school.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

School en wijk profiteren van elkaar / F. Weeber In: Uitleg. - Vol. 15(1999)17(16jun.8-13)

De brede school maakt de school tot centrum van de buurt. Op verschillende manieren heeft dit concept al in een aantal gemeenten vorm gekregen. In en rond de brede buurtschool kunnen veel maatschappelijke functies samenkomen. Elke stad kan daarvoor een eigen

aanpak kiezen. De oud-hoogleraar dr. Nathan Deen licht in een interview de mogelijkheden van het concept toe.

Sociale competentie en de brede school / S. van Oenen ... [et al.]. - Utrecht : NIZW, 2001. - 80 p. - Met bijl. en lit. opg. - ISBN 90-5050-902-9

Hoe kan de brede school - in primair en voortgezet onderwijs - de sociale competentie van kinderen en jongeren helpen ontwikkelen? Na een toelichting op de begrippen sociale competentie en brede school, worden diverse manieren beschreven waarop de brede school sociale competentie kan bevorderen, namelijk: door te voorzien in een scala van participatiemogelijkheden, door reflectie en feedback in een goed pedagogisch klimaat te stimuleren, en door nieuwe educatieve ontwerpen te realiseren. Tot slot worden vindplaatsen voor ondersteuning, projecten, methoden en materialen gegeven.

Starten met de brede school / S. van Oenen ... [et al.]. - Utrecht : NIZW, 1999. - 191 p. : ill. - Met lit. opg. - ISBN 90-5050-715-8

Ideeën en aanknopingspunten om keuzes te maken over het pedagogisch concept van een brede school, de doelgroep, de inhoud, het samenwerkingsverband dat de brede schoolaanpak uitvoert, en de organisatie van een brede school. Portretten tonen voorbeelden van de toepassing van de brede school in de praktijk.

Startnotitie voor de conferentie 'Brede school, streven naar meer levensecht leren' : 6 november 2004, expertisecentrum Brede School NIZW-Jeugd i.s.m. OOG Onderwijsondersteuning / S. van Oenen, M. Valkestijn (medewerker), G. van de Burgwal (medewerker). - Utrecht : NIZW, 2004. - 17 p. - Met bijl.

Startnotitie geschreven als input voor de conferentie 'Brede school, streven naar meer levensecht leren'. Hoofdstuk 2 bevat een inleiding op de conferentie. Hoofdstuk 3 gaat over de gezamenlijke uitgangspunten van de conferentie. In hoofdstuk 4 staan kwesties voor nadere uitdieping op de conferentie.

Talent in actie [videoband] : Verlengde Schooldag voortgezet onderwijs / A. van de Weijer. - Utrecht : NIZW, 2001. - 22 min. - ISBN 90-5050-896-0

Op de video is een enthousiaste groep leerlingen te zien van de onderbouw en de Internationale Schakelklassen

(ISK) van het Stedelijk Lyceum uit Enschede en van het Trajectum College uit Maastricht. Het gaat hier om twee scholen die, met welzijn en kunsteducatie als bondgenoten, deelnamen aan het Landelijk experiment verlengde schooldag voortgezet onderwijs (1997-2001). Niet alleen de jongeren komen in beeld, ook de wethouder, de schooldirecteur en de begeleiders van scholen en andere instellingen. Zij vertellen over hun bevindingen met de vormgeving van een goed aanbod aan verlengde schooldag-activiteiten en over de bondgenoten die ze daarbij nodig hebben. Leerkrachten en andere jongerenwerkers, directies van scholen en instellingen voor welzijn, sport en kunsteducatie maken door de video kennis met de mogelijkheden van de verlengde schooldag in het voortgezet onderwijs.

Talent in actie : opbrengsten Landelijk experiment verlengde schooldag voortgezet onderwijs / M. Valkestijn, S. van Oenen, P.P. Bakker. - Utrecht : NIZW, 2002. - 77 p. : ill. + cd-rom - Met lit.opg. en bijl. - ISBN 90-5050-957-6

De verlengde schooldag (VSD) biedt scholieren in het voortgezet onderwijs de kans om na schooltijd op vrijwillige basis deel te nemen aan allerlei soorten activiteiten, zoals fotografie, drama, verkenning van de omgeving of leerlingondernemingen. Het Landelijk experiment verlengde schooldag voortgezet onderwijs (VSD-VO) vond in Nederland plaats van 1997 tot en met 2001. Dit experiment heeft ervaringen opgeleverd met de verlengde schooldag in de praktijk die de basis vormen voor Talent in actie. De publicatie biedt informatie over hoe scholen een verlengde schooldag kunnen organiseren in nauwe samenwerking met gemeenten, met instellingen voor welzijn, kunst en soms ook het lokale bedrijfsleven. Naast inhoudelijke aandacht voor de organisatie ook voorbeelden van VSD-programma's: oriëntatie op de buurt in Maastricht, leerlingenondernemingen in Rotterdam, het museumproject in Enschede en skaten in Borne. De cd-rom bevat aanvullend materiaal.

Vanuit een breed perspectief : de meerwaarde van brede scholen in verschillende contexten, op weg naar (eigen) kwaliteitscriteria / E.D. Toes, W.S. Seuren. - Den Bosch : KPC Groep, 2003. - 73 p.

Dit rapport heeft tot doel een aanzet te leveren tot een evaluatie-instrument dat betrokkenen bij de brede school in staat stelt hun eigen functioneren te evalueren

en de kwaliteit te bewaken. Het rapport is gebaseerd op ervaringen, opgedaan op twee locaties, te weten in Rotterdam (Nesseland) en in Boxtel (Selissenwal).

Venster op de brede school II / R. Zunderdorp ... [et al.] In: Jong c.s. - Vol. 7(2000)3(mrt.2-19)

Op 9 november 1999 organiseerde het NIZW de conferentie 'Venster op de brede school II'. Enkele thema's van de conferentie zijn gebundeld in dit themanummer: Venster op de brede school II; Het belang van de kinderen? opvang en vrije tijd in en om de school; Een moeilijk proces: naar een plaats voor ouders in de brede school; Je gaat samenwonen om iets met elkaar te doen: sturingsvraagstukken op de agenda van de brede school; Vindingrijk leren: actief, sociaal en in de buurt.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

'Voorschool' groeit uit tot steunpunt / F. Weeber In: Uitleg. - Vol. 15(1999)18(23Jun.30-33)

In het Amsterdamse stadsdeel De Baarsjes wil de brede buurtschool drie componenten samenbrengen: onderwijs, opvoedingsondersteuning, en gezondheidszorg, en zo uitgroeien tot een breed buurtcentrum.

Voortgangsbericht brede scholen in Nederland / K. Adelmund, A.M. Vliegthart. - Zoetermeer : Ministerie van OCenW, 2001. - 10 p. - Met bijl.

De Kamer wordt met dit voortgangsbericht geïnformeerd over de ontwikkeling van brede scholen, over wat de inzet van OCenW en VWS in samenwerking met de VNG en ook het IPO hierbij is geweest en over de plannen voor de komende tijd.

Vruchtbare verbeelding : format voor samenwerking tussen scholen en cultuureducatieve instellingen / W.S. Seuren. - Den Bosch : KPC Groep, 2005. - 10 p.

Doel van het format is scholen en culturele instellingen te ondersteunen bij het samenwerken. Het format gaat uit van scholen die werken binnen het kader van de brede school en scholen die uitgaan van het nieuwe leren of equivalenten hiervan. Het format zelf is een soort invuloefening die de samenwerkende partners samen uitvoeren om tot een gezamenlijk plan te komen, bijvoorbeeld een stappenplan. Het format is gericht op het (bovenschools) management of schooldirecties en op het management van cultuureducatieve instellingen.

Wegwijzer brede school Brabant [cd-rom] / PON, Instituut voor advies, onderzoek en ontwikkeling in Noord-Brabant. - Den Bosch : PON, 2005

Deze wegwijzer biedt toegang tot een grote database op internet. Deze database bevat gegevens die betrekking hebben op de brede schoolontwikkeling in het algemeen en die van Noord-Brabant in het bijzonder.

Welzijn in de brede school : partners voor levensecht leren / S. van Oenen, M. Valkestijn. - Utrecht : NIZW, 2003. - 161 p. : ill., tab. - Met lit.opg. - ISBN 90-5957-033-2

De centrale vraag is gericht op de rol van welzijnsorganisaties in het brede schoolverband: wat hebben welzijnsorganisaties te bieden in de ontwikkeling van de brede school? De nadruk ligt op de inhoudelijke kant, in het bijzonder op de activiteiten die welzijnsprofessionals met kinderen en jongeren zelf organiseren.

Welzijn, onderwijs en de brede school: activiteiten met kinderen : een landelijke rapportage (2002) / S. van Oenen, P.P. Bakker, M. Valkestijn (medewerker). - Utrecht : NIZW, 2002. - Versch.pag. - Met lit.opg.

Dit rapport is een landelijk overzicht van activiteiten met kinderen, die welzijnsorganisaties uitvoeren in samenwerking met basisscholen. Het is een eerste globale inventarisatie van kinderactiviteiten welzijnsonderwijs, waarbij een aantal tendensen gesignaleerd wordt om meer inzicht te krijgen in de rol van welzijnsorganisaties in de brede schoolontwikkeling in Nederland. Twee delen: 1. analyse van landelijke tendensen; 2. inventarisatie van activiteiten per provincie/gemeente/wijk.

Welzijn, onderwijs en de brede school: activiteiten met jongeren : een landelijke rapportage (2002) / S. van Oenen, P.P. Bakker, M. Valkestijn. - Utrecht : NIZW, 2002. - 71 p. - Met lit.opg en bijl. - ISBN 90-5957-021-9

Dit rapport geeft inzicht in de rol van welzijnsorganisaties in de brede schoolontwikkeling in en rond het voortgezet onderwijs. Het is een aanvulling bij een eerdere landelijke rapportage van het Expertisecentrum Brede School van het NIZW over samenwerking van welzijnsorganisaties met scholen voor primair onderwijs (2002). Beide rapporten bevatten de opbrengst van een inventarisatie onder een groot aantal welzijnsinstellingen, weergegeven per provincie en per gemeente.

Onderzoek brede school

Beginnen & bezinnen : de ontwikkeling van brede scholen in 7 Nederlandse gemeenten / M. van der Grinten (samensteller) ... [et al.]. - Utrecht : Oberon, 2001. - 109 p. : ill., fig. - Met lit.opg. en bijl. - In opdr. van het Ministerie van OC&W en van VWS, en de VNG. - ISBN 90-805646-1-3

Dieptestudie met als doel de ontwikkeling van de brede school op lokaal niveau in kaart te brengen, en om een overzicht te geven van inspirerende voorbeelden en succesvolle strategieën die her en der ontwikkeld zijn en door andere gemeenten over kunnen worden genomen. In dit rapport zijn procesbeschrijvingen opgenomen van brede scholen in de onderzochte gemeenten. Per gemeente worden eveneens één of meerdere voorbeelden van 'good practice' beschreven. De onderzochte gemeenten (stadsdelen): Stadsdeel Oud-Zuid Amsterdam, Den Haag, Haarlem, Nijmegen, Tilburg, Beesel, Margraten, Amsterdam.

Brabantse scholen maken zich breed : de ontwikkeling van brede scholen in de provincie Noord-Brabant : een onderzoek / N. Tabibian, P. Franken. - Tilburg : PON, 2002. - 59 p. : ill., graf., tab. - Met lit.opg. en bijl. - In opdr. van de provincie Noord-Brabant. - ISBN 90-5049-234-7

Dit rapport beschrijft het onderzoek dat het Instituut voor advies, onderzoek en ontwikkeling (PON) heeft uitgevoerd naar de brede schoolontwikkeling in de provincie Noord-Brabant. Doel van het onderzoek was om de brede schoolontwikkeling in de provincie in kaart te brengen en tevens voorstellen te doen voor de rol die de provincie kan vervullen bij de ontwikkeling van de brede school.

Brede basisscholen uitgelicht / Y. Emmelot, I. van der Veen. - Amsterdam : SCO-Kohnstamm Instituut, 2003. - 234 p. : tab., graf. - Met bijl. en lit.opg. - ISBN 90-6813-726-3

De centrale vraag van dit onderzoek luidt: In welke verschijningsvormen komt de brede school in het basisonderwijs voor? Het onderzoek bestond uit twee delen: een vragenlijstonderzoek onder directeuren en een vijftiental casestudies. De populatie waarop het onderzoek zich richtte, bestond uit alle scholen in Nederland die ofwel zichzelf beschouwen als brede school, ofwel daar-

van essentiële kenmerken hebben, maar zichzelf niet zo noemen.

Brede scholen buurten : over samenwerking in Rotterdam / C.J.M. Schenkeveld, H.A.A. van Eerde. - Rotterdam : Risbo, 1999. - 88 p. - Met lit.opg. en bijl. - ISBN 90-72597-96-6

Verslag van een onderzoek naar de rol van de brede school in de buurt, naar samenwerkingsverbanden van brede scholen en naar deelgemeentelijk beleid met betrekking tot de brede schoolontwikkeling. Het onderzoek is uitgevoerd in de Afrikaanderbuurt en de gehele deelgemeente Hoogvliet. De zes hoofdstukken gaan in op het begrip bondgenoot en aspecten van een bondgenootschap; mogelijke rollen van de brede school in de buurt; de synergie van scholen, concurrentie binnen de brede school en de voordelen van samenwerking binnen een wijk en binnen een deelgemeente; de rol van de deelgemeente; conclusies uit het buurtonderzoek. Ieder hoofdstuk wordt afgesloten met aandachtspunten die van belang zijn voor een succesvolle samenwerking binnen de brede school.

Brede scholen in Brabant / PON, Instituut voor advies, onderzoek en ontwikkeling in Noord-Brabant. - Den Bosch : Provincie Noord-Brabant, 2002. - 24 p. : ill., tab. - ISBN 90-803724-9-8

Deze brochure geeft de resultaten weer van een onderzoek uitgevoerd door het PON Instituut in opdracht van de provincie Noord-Brabant. Feiten en cijfers over brede scholen in Brabant worden gepresenteerd. Aan de orde komen: brede scholen in het voortgezet- en basisonderwijs, aanleiding voor het opstarten van een brede school, gestelde doelen en de rol van de gemeente en provincie.

Brede scholen in Brabant / J. Smets (redacteur), P. Franken (redacteur). - Den Bosch : Provincie Noord-Brabant, 2004. - 26 p. : ill., tab. - ISBN 90-5049-316-5

Deze brochure geeft de resultaten weer van een onderzoek uitgevoerd door het PON Instituut in opdracht van de provincie Noord-Brabant. Feiten en cijfers over brede scholen in Brabant worden gepresenteerd. Aan de orde komen: brede scholen in het voortgezet- en basisonderwijs, conclusies en aandachtspunten voor beleid en ontwikkelingen. Ook wordt een vergelijking gemaakt met het in 2001 gehouden onderzoek.

Brede scholen in Nederland schooljaar 2004/2005 : de stand van zaken in het voortgezet onderwijs / M. van der Grinten, C. Hoogeveen. - Utrecht : Oberon, 2005. - 48 p. : graf., ill., fig. - In opdr. van het Ministerie van OCW en de stuurgroep Brede School. - ISBN 90-77737006

Onderzoek naar de ontwikkelingen rond brede scholen in het voortgezet onderwijs. In dit rapport wordt een systematische presentatie gegeven van feiten en cijfers over het schooljaar 2004/2005. Daarnaast bevat het rapport ook citaten en tips van de betrokken scholen.

De brede school in het voortgezet onderwijs : brede scholen in Nederland / M. van der Grinten, P. Kreijen, G.J. van den Goor. - Utrecht : Oberon, 2003. - 91 p. : ill., tab., fig. - In opdr. van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschappen. - ISBN 90-805646-4-8

Onderzoek naar verschijningsvormen van de brede school in het voortgezet onderwijs. Eerst worden kwantitatieve gegevens gepresenteerd die zijn verzameld naar aanleiding van vragenlijsten. Vervolgens is er een dieptestudie uitgevoerd bij twaalf scholen waar de brede school in een gevorderd stadium verkeert.

Effectieve omgevingsrelaties : scholen met een brede pedagogische verantwoordelijkheid / M. Steketeer ... [et al.], F. Dekker (medewerker). - Utrecht : Verwey-Jonker Instituut, okt. 2006. - 180 p. - In opdr. van de Onderwijsraad. - Met lit.opg. en bijl. - ISBN 90-5830-223-7

Centrale vraag van het onderzoek was: hoe kunnen scholen in het primair onderwijs en voortgezet onderwijs effectiever de omgeving bij hun school betrekken zowel op het gebied van de kwaliteit van het onderwijs als de medeverantwoordelijkheid van het onderwijs voor de omgeving. Daarnaast wordt de situatie op dit terrein geschetst in België en Frankrijk. Tot slot worden er conclusies en aanbevelingen gedaan. Dit onderzoek werd uitgevoerd ten behoeve van het advies van de Onderwijsraad 'Duurzame onderwijsrelaties'.

Kinderen aan het woord over hun brede school / H.A.A. van Eerde, C.J.M. Schenkeveld. - Rotterdam : RISBO, 1999. - 57 p. : tab., fig. - Met lit.opg. en bijl. - ISBN 90-76613-01-X

Exploratief onderzoek naar de perceptie en de participatie van kinderen uit groep 7 en 8 van zes Rotterdamse

brede scholen. De kinderen is naar hun mening gevraagd over de klas, de school, extra hulp op school, de tijd na schooltijd, ouders en thuis en over de schoolomgeving. Dit rapport wordt afgesloten met conclusies en aanbevelingen. Enkele conclusies: of kinderen het al dan niet leuk vinden in de klas hangt vooral af van de andere kinderen en de juf of meester; leerkrachten onderschatten mogelijk het belang van humor voor de motivering van hun leerlingen; de ouders van een vijfde van de onderzochte leerlingen komen nooit op school en aangezien ouderbetrokkenheid in de brede school belangrijk is, is dit een punt dat aandacht moet krijgen.

Knelpunten in het stedelijk jeugdbeleid / R. Gilsing ... [et al.]. - Den Haag : SCP, 2000. - 117 p. : fig. - Met lit.opg. - ISBN 90-377-0047-0

Onderwerp van dit onderzoek: Wat is de regie-rol van de gemeente? Deelvragen: welke verbanden en netwerken functioneren op lokaal niveau, welke organisaties en instellingen maken daarvan deel uit en op welke wijze probeert de gemeente dergelijke netwerken te sturen? Eerst wordt een beschrijving en analyse gegeven van eventuele belemmeringen in de wet- en regelgeving, relevant voor het jeugdbeleid in brede zin. Daarnaast zijn beleidsdocumenten van rijk en gemeente onderzocht. Vervolgens is in een aantal gemeenten nagegaan welke knelpunten zich in de lokale bestuurspraktijk voordoen, waar gemeenten als regisseur van het jeugdbeleid tegen aan lopen. Tot slot zijn de boven tafel gekomen belemmeringen op hun mérites beoordeeld. De volgende beleidsdomeinen zijn onderzocht: gezondheid en welzijn, sluitende aanpak van 0-6 jarigen, brede school en onderwijsachterstand, sluitende aanpak op de onderwijs-arbeidsmarkt, jeugd en veiligheid, en maatschappelijke participatie.

Brede school internationaal

Brede school in Vlaanderen en Brussel : visietekst / A. Joos (samensteller) ... [et al.]. - Brussel : Vlaamse overheid, 2006. - 29 p. - In opdr. van de Minister van Onderwijs, Vorming en Werk i.s.m. de Minister van Cultuur, Jeugd en Sport en de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de voorzitter van het College van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, bevoegd voor onderwijs. - Met lit.opg. en websites

Hoe wordt de buurt of wijk een omgeving waar kinderen en jongeren de kans krijgen om wereldwijd te worden? Hoe bouw je de samenwerking tussen school, gezin en lokale, formele en informele organisaties zo uit, dat daaruit een brede school ontstaat? Een School met een hoofdletter, waar kinderen en jongeren zich veilig en geïnspireerd voelen om op allerlei terreinen hun competenties op te bouwen? Die vragen legde het Steunpunt voor Gelijke Onderwijskansen (GOK) voor aan deskundigen uit de sectoren Cultuur, Jeugd en Sport, Welzijn en Onderwijs. Het resultaat is deze tekst, een breed gedragen visie op brede school in Vlaanderen.

Het Europese congres brede school : een Nederlandse samenvatting van presentaties en uitkomsten, april 2001 te Ede / M. Valkestijn, G. van de Burgwal. - Utrecht : NIZW, 2001. - 23 p. - Ned. bew. van: New opportunities for children and youth : good practices and research regarding community schools - Uitg. n.a.v. de Europese conferentie brede school, gehouden van 9 t/m 11 april 2001 te Ede op initiatief van het NIZW i.s.m. Van de Burgwal Consultancy. - Met lit.opg. - ISBN 90-5050-937-1

Het doel van de conferentie was op internationaal niveau ervaringen en kennis te laten uitwisselen tussen scholen, organisaties, lokale overheden en onderzoekers. Centrale thema's waren: onderzoek; jeugdparticipatie; verbinding tussen leren binnen en buiten school; participatie van ouders, familie en de buurt; en samenwerking tussen beroepskrachten.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

Ganztagsschulen / R. Savelberg

In: O, OCW onderwijsmagazine. - Vol.2(2007)feb. (18-19)

Ook in Duitsland is naschoolse opvang een belangrijk maatschappelijk thema. De regering van bondskanselier Angela Merkel stimuleert de zogeheten Ganztagsschulen, vergelijkbaar met de Nederlandse brede school. Deze Ganztagsschulen bieden naschoolse activiteiten aan, zoals sport, muziek en dans, kunst en cultuur, maar ook huiswerkbegeleiding.

Jugendkulturarbeit und Schule: Qualitätsstandards und Best-Practice / I. Bielenberg (redacteur), V. Kelb (redacteur). - Remscheid : BKJ, 2006. - 22 p. : ill. - Met lit.opg.

Handreiking des Projekts 'Kultur macht Schule' des BKJ umfasst einen Kriterienkatalog für gelingende Kooperationen von Jugendkulturarbeit und Ganztagschulen. Im Kapitel 'Qualität in der Realität' werden 9 Best-Practice-Kooperationen beschrieben.

Kulturelle Bildung und Ganztagschulen: Rahmenbedingungen und Umsetzung von Kooperationen in den Ländern : eine Ländernsynopse / V. Kelb. - Remscheid : BKJ, 2005. - 134 p. - Met lit.opg.
Dieser Ländervergleich soll einen Überblick über die landesspezifischen Voraussetzungen für Kooperationen zwischen kulturellen Einrichtungen und Ganztagschulen schaffen in Deutschland. Die Analyse beschreibt den derzeitigen Status quo bestehender Projekte und Engagements und zeigt die Entwicklungen jedes einzelnen Bundeslandes auf: Setzt die Landesregierung Schleswig-Holstein auf die offene oder gebundene Form der Ganztagschule? Stellt das Land Rheinland-Pfalz Ressourcen zur Finanzierung von außerschulischen Angeboten zur Verfügung? Wie viele Ganztagschulen gibt es im Saarland? Welche Bereiche der kulturellen Jugendbildung arbeiten bereits in den Ganztagschulen Nordrhein-Westfalens? In welchen Ländern sind die Kooperationen zwischen Schulen und kulturpädagogischen Trägern noch weniger verbreitet? Auf diese und viele weitere Fragen soll die Synopse Antworten geben. Neben der Darstellung der Rahmenbedingungen werden praktische Beispiele kulturpädagogischer Kooperationsprojekte vorgestellt. Ein kommentierter Ausblick auf aktuelle Entwicklungen sowie eine umfangreiche Sammlung von Adressen, Links, Veröffentlichungen und Quellen runden jedes Länder-kapitel ab.

Making the difference : research and practice in community schools / Coalition for Community Schools. - Washington : The Coalition for Community Schools, 2003. - 2 dl. (72, ongepag.). - Met lit.opg.
A report on the effects community schools have on students, schools, families and communities. Content: Chapter 1 discusses the advantages of community schools; Chapter 2 sets out the five conditions needed for learning; Chapter 3 presents a review of 20 evaluations of community school initiatives; Chapter 4 outlines four elements needed to create and sustain community schools and Chapter 5 offers an agenda to promote

community schools locally. An executive summary has been added.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

Musea en scholen in de Verenigde Staten : echte partners / C. Bunnik

In: Oud nieuws. - Vol. 1(1998)2(mei.21-23)

In de Verenigde Staten bestaat het fenomeen 'charter-school' (in Nederland enigszins vergelijkbaar met magneetscholen, brede scholen en de experimenten met de verlengde schooldag). Charterscholen zijn scholen die georganiseerd worden buiten het normale schoolstelsel om en bestaan zowel voor basis- als voortgezet onderwijs. De gedachte erachter is dat het onderwijs meer geworteld moet zijn in de samenleving. Musea passen goed binnen dit onderwijssysteem, omdat ze voor zichzelf een belangrijke educatieve taak zien. Een voorbeeld van een charterschool is de Museum School in New York. Deze school hanteert het principe van 'museum-based learning' waarin een intensieve samenwerking tussen school en museum centraal staat. Het is niet te verwachten dat er in Nederland echte museum-scholen gaan ontstaan. Maar het studiehuis en de ideeën over buitenschools leren zullen ook bij ons samenwerking tussen culturele instellingen en scholen in de hand werken.

Naar een brede school in Vlaanderen / F. Pirard, I. Nicaise (projectleider). - Leuven : Katholieke Universiteit, 2003. - 152 p. - In opdr. van de Cel Cultuurbeleid van de Vlaamse Gemeenschap

Onderzoek naar het fenomeen brede school in het buitenland en mogelijkheden voor zijn entree in Vlaanderen. Deel 1 verkent de brede school in Nederland, Zweden, Denemarken, Frankrijk en de Verenigde Staten. Deel 2 bekijkt voor Vlaanderen de mogelijkheden vanuit verschillende invalshoeken onder andere onderwijs, welzijn, sport en cultuur. Ten slotte worden er globale beleidskaders geschetst.

Naar meer samenhang tussen onderwijs, kinderopvang en vrijetijdsvoorzieningen : good practices in Europa en de Verenigde Staten / E. Tonkens. - Den Haag : Projectbureau Dagindeling, 2001. - 136 p. - Met lit.opg. en bijl. - Titel op omslag: Internationale good practices in Europa en de VS : onderwijs, opvang en vrijetijd. -

In opdr. van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid/Projectbureau Dagindeling

Inventarisatie van projecten en praktijken in Europa en de Verenigde Staten rond de relatie tussen onderwijs, opvang en vrijetijdsvoorzieningen, met als doel het leveren van vergelijkingsmateriaal ter inspiratie, aanvulling en correctie van lopende en nieuw te ontwikkelen projecten in Nederland. Naast (varianten van) de brede school worden andere vormen van opvang besproken, zoals tieneropvang, opvang in combinatie met persoonlijke dienstverlening en geprofessionaliseerde gastouderopvang. Verder wordt speciaal aandacht besteed aan projecten waarin de vaders een centrale rol spelen. Beschreven landen: Canada, Denemarken, Duitsland, Finland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Italië, Noorwegen, Verenigde Staten, Zweden en Zwitserland.

Op zoek naar de oorsprong van de Brede school in Zweden : inspiratie aan de bron / K. Akkermans-Bergsma (redacteur), J. Verheijke (samensteller) ... [et al.]. - Alkmaar : Europees Platform, 2003. - 56 p. : ill., tab. - ISBN 90-74220-39-8

Voor een nieuw op te zetten school in een Vinex-lokatie bij Rotterdam is een team van schoolleiders en vertegenwoordigers van gemeente en welzijn naar Zweden gereisd om ideeën op te doen en ervaringen uit te wisselen over de brede school. Dit verslag richt zich op de praktijk en geeft aan hoe de brede school in het Zweedse onderwijssysteem een plaats kon krijgen.

Een quickscan naar community schools : Zweden, Denemarken, Verenigd Koninkrijk (Schotland), Duitsland, Verenigde Staten en Nederland / A. Timmerhuis ... [et al.]. - [Utrecht] : Sardes, 2006. - 93 p. - In opdr. van het Ministerie van OCW

Een verkenning naar de ontwikkeling van community schools (brede scholen) in zeven landen. Per land wordt beschreven: 1. Definitie en doelstellingen; 2. Effecten; Organisatie; 4. Wat zijn knelpunten en succesfactoren?; 5. Wat is de relatie met de overheden? In de inleiding wordt gekeken naar internationale ontwikkelingen en onderzoek naar community schools.

Rahmenkonzept Kinder- und Jugendkulturarbeit in Hamburg / W. Frömming (redacteur). - Hamburg : Kulturbehörde, 2004. - 48 p. + bijl.: Bausteine zur Förderung von Kinder- und Jugendkultur in Hamburg

Ziel is es, dass Kinder und Jugendliche von heute in ihre Rolle als Verantwortungsträger für die Kultur von morgen hineinwachsen. Kernpunkt des Konzeptes ist es, die Förderung kultureller Bildung als Schlüsselkompetenz Behörden übergreifend zu verankern. Inhalt: Kulturelle Bildung in der wachsenden Stadt; Stand und Entwicklungspotenzial der Kinder- und Jugendkultur in Hamburg; Zukunftsperspektiven; Handlungsfelder und Vorhaben; Maßnahmenkatalog.

Schule und Kultur - eine kreative Allianz? : Ein Jahr danach: Erfahrungen und Perspektiven aus Nordrhein-Westfalen : Dokumentation der Fachtagung vom 5. Juli 2004 im Dietrich-Keuning-Haus, Dortmund / Chr. Esch (auteur van voorwoord), P. Vogelezang ... [et al.]. - Wuppertal : NRW Kultursekretariat, 2004. - 56 p. - I.s.m. Landesvereinigung Kulturelle Jugendarbeit NRW und dem Kulturbüro der Stadt Dortmund

Nach der ersten Tagung 'Schule, ganz offen für Kultur' am 9. Mai 2003, geht es diesmal um die Auswertung von Erfahrungen aus einem Jahr Praxis. Inzwischen hat nun das zweite Ganztags-Grundschuljahr begonnen. Inhalt: Hoffnungsvolle Grenzgänge; Schule und kultur im Dialog; Pädagogische Absichten, strukturelle Implikationen und Lernerfolge - Wie sind kulturelle bildungswirkungen in der Schule erreichbar?; Schule und Kultur in den Niederlanden; Praxiserfahrungen aus den Städten; Ergebnisse/Thesen der Arbeitsgruppen.

Vensterscholen

TIJDSCHRIFTARTIKEL

Allied Kremer: 'In de vensterschool gaat alles veel gemakkelijker' / E. Kielema

In: BibliotheekBlad. - Vol.5(2001)24(7dec.22-23)

Interview met Allied Kremer, hoofd van twee bibliotheekfilialen die ondergebracht zijn in twee vensterscholen. De vensterschool is een Gronings initiatief, gestart midden jaren negentig. Het belangrijkste uitgangspunt is het aanpakken van onderwijsachterstanden. Om die aan te pakken is een plan gelanceerd om scholen onder één dak intensief te laten samenwerken met culturele en welzijnsinstanties, waaronder de bibliotheek. Daarnaast wil de gemeente de ouderparticipatie in het onderwijs vergroten en de samenwerking tussen school en andere jeugdvoorzieningen stimuleren door

naschoolse activiteiten, de zogenoemde 'verlengde schooldag'.

De Groninger Vensterschool goed bekeken / L. Meinardi ... [et al.]. - Groningen : Gemeente Groningen, 2004. - 11 folders

Elf folders vertellen over verschillende aspecten van de vensterschool in Groningen zoals: wat is een vensterschool?, de organisatie, de samenwerking met verschillende instellingen, de ontwikkeling van diverse projecten zoals een huiskamerproject en een kinderkoor, en de financiering en beheer van de gebouwen.

Kijken door het venster : onderzoek naar acht jaar vensterscholen in Groningen / A.L. van der Vegt, F. Studulski, K. Hoogeveen (medewerker) ... [et al.]. - Amsterdam : SWP, 2004. - 159 p. + folder (2 st.) : tab., ill. - Met lit.opg. en bijl. - ISBN 90-6665-603-4

Een verslag van een evaluatieonderzoek naar de stand van zaken van de vensterscholen in Groningen. In 1996 zijn de eerste vensterscholen gestart, in nieuwe multifunctionele gebouwen. Veel vensterscholen zijn gevestigd in aandachtswijken, waar maatschappelijke problemen geconcentreerd zijn.

Vensterscholen : ruimtelijke vertaling van een brede educatieve gedachte / C. Boekraad (redacteur), R.J. Bron (auteur van voorwoord). - Rotterdam : NAI, 2001. - 108 p. : ill. - Met lit.opg. - ISBN 90-5662-209-9

Met het concept van de vensterschool, een multifunctionele school gekoppeld aan voorzieningen en instellingen op het gebied van cultuur, onderwijs, welzijn, zorg en sport, wordt geprobeerd de oorzaak van sociaal-culturele achterstanden bij kinderen op te lossen. Gerenommeerde architectenbureaus zijn ingeschakeld om ontwerpen voor de nieuwbouw van de eerste vier vensterscholen in Groningen te leveren. In deze publicatie worden de resultaten in beeld gebracht en wordt beschreven waaruit de vernieuwing bestaat in vergelijking met de 'gewone' school. Daarbij wordt ingegaan op de historische en actuele stedenbouwkundige situatie, de conceptvorming, de opdrachtgevers en de financiële randvoorwaarden.

De Vensterschool deelt [cd-rom] : een impressie van 8 jaar ervaring met de Vensterschool in Groningen / Gemeente Groningen. - Groningen : Gemeente, 2005

Deze cd-rom bevat een impressie van 8 jaar ervaring met de vensterschool, of brede school in Groningen. Het concept is tien jaar geleden bedacht door wethouder Pijlman. Hij wilde de ontwikkelingskansen van alle kinderen vergroten door een verbinding te maken tussen de drie leefwerelden; het gezin, de school en de vrije(speel)tijd.

Brede school en cultuureducatie

'Alle kinderen zijn kunstenaars' : de K2-kunstenmap / L. van Noorden (coördinator), W. van Deurzen (eindredacteur), R. Karamat Ali (eindredacteur). - Den Bosch : K2, 2003. - 228 p. + cd-rom + setje freecards : ill. - ISBN 90-72932-18-8

Interactieve methodiek, waarmee K2, Brabants kenniscentrum jeugd, de verwondering en nieuwsgierigheid van kinderen wil blijven prikkelen. K2 wil met de map ondersteuning geven bij het creatieve werk in kinderopvang, kinderwerk, peuterwerk en brede scholen. De cd-rom en de werkmap zijn verdeeld in vier delen: 1) theorie, 2) praktijk: opzetten van een kunsttraject, 3) activiteiten, werkvormen en tips, 4) je eigen traject, bedoeld voor eigen gebruik. De map is onderdeel van de K2-Kunstenkar. Op de cd-rom kan doorgeklikt worden naar tekstonderdelen, spellen, een filmpje van kunsttrajecten en naar sites.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

*Beperkte rol musea in brede school / K. Kievit
In: Oud nieuws. - Vol.3(2000)2(9)*

Wat is een brede school en in hoeverre kunnen musea inspringen op deze vernieuwing in het onderwijs? Een brede school bestaat uit een netwerk van een school en andere voorzieningen zoals zorginstellingen, cultuur en sport met als doel de actieve deelname van kinderen aan de samenleving te bevorderen, kinderen een goede 'dagindeling' te bieden, mogelijke achterstanden van kinderen weg te nemen en hun sociale competentie te vergroten. Het Rijksmuseum Twente participeerde in 1997 in een verlengde schooldag project. Toch zijn er maar weinig musea die dit voorbeeld volgen. De grote belasting van een dergelijk project voor de veelal kleine educatieve staf van een museum is hiervan de oorzaak.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

Brede school : nieuwe kansen voor cultuureducatie / B. Ros

In: Bulletin Cultuur & School. - Vol.6(2003)29 (okt. 12-17)

Het reguliere onderwijs zoekt steeds vaker nieuwe samenwerkingspartners op, bijvoorbeeld binnen het concept van de brede school. Voor kunstzinnige vorming en cultuureducatie betekent dit nieuwe kansen.

Brede school en cultuur [cd-rom] : werkconferentie 25 september 2002 / Castelmedia (producent). - Den Bosch : Provincie Noord-Brabant, [2002]. - Windows '98, -NT en -2000

Bevat videofragmenten van de conferentie 'Brede school en cultuur' en korte informatie over de gehouden workshops tijdens deze conferentie. Daarnaast zijn vier complete lezingen opgenomen over de praktijk van kunst en cultuur in relatie tot de brede school. Ten slotte biedt de cd-rom nog aanvullende informatie over de beleidsnota educatie, het actieplan cultuurbereik Noord-Brabant, subsidieregelingen en adressen. De conferentie vond plaats in Den Bosch op 25 september 2002.

Een brede school met een hart voor... cultuur? /

E. Heijdanus-de Boer, I. Roozen, M. Bakens (medewerker). - Enschede : SLO, 2005. - 55 p. : ill.

Deze publicatie wil leraren in opleiding een beeld geven hoe cultuur met het accent op dans en de beeldende vakken vorm krijgt in de brede school. Vier scholen worden geportretteerd met aandacht voor: de rol en competenties van de cultuurcoördinator, de meerwaarde van kunstenaars in de klas, sociaal emotionele ontwikkeling en de samenwerking met culturele instellingen in de verlengde schooldag.

Cultuur en de Brede School / Projectgroep Cultuur en School. - [Den Haag : Ministerie OCW], [2007]. -

Ongepag. - Uitg. t.g.v. de NOT. - Met websites

Beknopte informatie over cultuureducatie en de brede school.

'Deze school is de beste school van de wereld' : verdieping van de kunst- en cultuureducatie in de Brede school / A. Groot. - [S.l.] : Bureau BFG, 1999. - 15 p. - Met lit.opg - In opdr. van Koorenhuis, Den Haag

In deze notitie wordt ingegaan op de vraag welke bijdrage het Koorenhuis kan leveren aan het lokale beleid voor de brede school dat is vastgesteld door de gemeente Den Haag. Na een algemene inleiding en een schets van de doelen van de brede school en de kunstmagneetschool, volgt de beschrijving van de beoogde inzet van het Koorenhuis en van de scholen. Tot slot wordt het stappenplan beschreven voor de invoering van het beleid per schooljaar 2000-2001.

Handreiking begeleider vanuit school : Programma Kunst en cultuur en Sport en bewegen / J. de Ruiter, P. Vogelezang, J. Verkroost. - Utrecht : NIZW/LOKV/NISB, 2000. - Versch.pag. - Met lit.opg.

Het vierjarig Landelijk experiment verlengde schooldag voortgezet onderwijs/VSD/VO (1997-2000) richt zich op het ontwikkelen, uitvoeren en evalueren van landelijk overdraagbare programma's die de sociale competentie en de sociale binding aan school en omgeving van leerlingen in de onderbouw van het voortgezet onderwijs bevorderen. In deze handleiding voor de begeleider vanuit school wordt zowel aandacht besteed aan de achtergronden en doelstellingen van de verlengde schooldag als aan de concrete uitvoering van de sport- en cultuurprogramma's. Door middel van vragen en stellingen krijgen de betrokkenen de gelegenheid hun eigen bijdrage aan de ontwikkeling van een verlengde schooldag te beschouwen.

Handreiking coördinator verlengde schooldag : programma Kunst en cultuur en Sport en bewegen / J. de Ruiter, P. Vogelezang, J. Verkroost. - Utrecht : NIZW/LOKV/NISB, 2000. - 18 p. - Met lit.opg.

Het vierjarig Landelijk experiment verlengde schooldag voortgezet onderwijs/VSD-VO (1997-2000) richt zich op het ontwikkelen, uitvoeren en evalueren van landelijk overdraagbare programma's die de sociale competentie en de sociale binding aan school en omgeving van leerlingen in de onderbouw van het voortgezet onderwijs bevorderen. In deze handreiking voor de coördinator wordt zowel aandacht besteed aan de achtergronden en doelstellingen van de verlengde schooldag als aan de concrete uitvoering van de sport- en cultuurprogramma's. Door middel van vragen en stellingen krijgen alle betrokkenen de gelegenheid hun eigen bijdrage aan de ontwikkeling van een verlengde schooldag te beschouwen.

➤ TIJDSCHRIFTARTIKEL

Kunst en cultuur bloeien in het voortgezet onderwijs / A. Geldermans

In: Bulletin Cultuur & School. - Vol.8(2005)38 (jun.13-17)

Zeven portretten van scholen die op verschillende manieren kunst- en cultuureducatie op hun school vormgeven zoals het opzetten van een brede school, een leergebied cultuur ontwikkelen of culturele activiteiten ontplooiën.

Kunstenaren in de brede school : verslag en impressies van een experiment / I. van der Boon (redacteur) ... [et al.]. - Deventer : Kunstcircuit [etc.], 2004. - 48 p. : ill.

Publicatie over het sociaal-artistieke project Kunstenaren in de brede school, waarbij kunstenaars en kinderen samenwerken aan de totstandkoming van een kunstwerk. De kinderen zijn leerlingen van basisscholen, gevestigd in achterstandswijken in Deventer. De deelnemende kunstenaars zijn actief op het terrein van de beeldende kunst of de podiumkunst, en de kunstwerken zijn een uitingvorm binnen één van die gebieden.

Kunstvakkens in de brede school : veldadvisering / Th.H.P.J. van der Elsen (adviseur), T.W. Beker (coördinator). - Enschede : SLO, 2003. - 20 p. - Met bijl.

In het kader van een project 'Brede School-netwerk Doetinchem' werd in mei 2003 een startconferentie gehouden, waaraan een groot aantal experts deelnam. Doel van de conferentie was voldoende inzicht te krijgen in brede school projecten om het SLO-team te ondersteunen bij dit project. Tijdens de conferentie gaf een aantal experts een inleiding, waarna de ervaringen steeds in bredere kring bediscussieerd werden. Om één en ander in te kaderen werd de afdeling Veldadvisering van de SLO gevraagd deze startconferentie te begeleiden om zo te komen tot een aantal adviezen voor het projectteam.

➤ TIJDSCHRIFTARTIKEL

On stage! : rai-pakket geschikt voor nieuw kunstvak / E. Westerveld

In: Contrast. - Vol.6(1999)29(23sept.10-11)

Bespreking van 'On stage! Schrijven op het ritme van de rai', een lespakket geschikt voor kunst- en cultuuronderwijs in het vmbo. Het pakket is samengesteld door

het Projectbureau van het Centrum Educatieve Dienstverlening in Rotterdam in samenwerking met enkele Rotterdamse scholen en culturele instellingen. Het lespakket is uitermate geschikt voor de brede school, omdat het bestaat uit een binnen- en buitenschools gedeelte.

➤ TIJDSCHRIFTARTIKEL

Ontdek je talenten en voel je prettig : cultuur in de verlengde schooldag / R. Heijnen

In: Bulletin Cultuur & School. - Vol.3(2000)14(okt.4-7)

Een verslag van de gang van zaken op drie scholen die kunst en cultuur een warm hart toedragen en nadrukkelijk een verbinding willen leggen tussen de verlengde schooldag en het schoolcurriculum.

➤ TIJDSCHRIFTARTIKEL

Rol kunsteducatie in brede school niet vanzelfsprekend : centra moeten zelf initiatief nemen / B. Ros

In: Kunst & educatie. - Vol.9(2000)3(jun.5-8)

Het concept van de brede school, een netwerk van onderwijs, zorg en welzijn, biedt centra voor kunstzinnige vorming kansen om hun doelgroep uit te breiden. Eigen initiatief blijkt hierbij belangrijk, want scholen en gemeentes zien de centra niet per definitie als partner. Het draait om de vraag: is kunsteducatie een luxartikel of juist een goed middel om achterstanden te bestrijden?

➤ TIJDSCHRIFTARTIKEL

Samen sporen zoeken : cultureel erfgoed in de brede school / K. Kievit

In: Jong c.s. - Vol.7(2000)4(jun.16-18)

Cultureel erfgoededucatie is een van de prioriteiten van het project Cultuur en School. Tot nu toe zijn er weinig subsidieaanvragen voor cultureel erfgoedprojecten ingediend. Bovendien zijn er weinig brede schoolprojecten bekend waarbij wordt samengewerkt met cultureel erfgoedinstellingen. Om de bekendheid en het gebruik van cultureel erfgoed in het primair en voortgezet onderwijs te bevorderen, en om het aanbod van culturele instellingen beter af te stemmen op de vraag van het onderwijs is er het bureau Erfgoed Actueel. Dit artikel gaat in op de werkzaamheden van het bureau en mogelijke samenwerkingsverbanden.

Samenwerking musea en primair onderwijs : aanbevelingen / S. Corthals. - [S.l.] : OCW/DCE, 2006. - 27 p. - Met bijl. en lit.opg.

Beknopt verslag van een onderzoek naar kansen en knelpunten die voortkomen uit de samenwerking tussen primair onderwijs en musea. Ook zijn de mogelijkheden die de invoering van de canon en de brede school aan deze samenwerking biedt, nader onderzocht.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

Stralen in de piste / A. Twaalfhoven

In: Bulletin Cultuur & School. - Vol.9(2006)44(okt.4-6)

In het Jaar van het Circus is er ook aandacht voor circuseducatie. Circus is een multidisciplinaire kunstvorm, die raakt aan dans, theater en film. Scholen kunnen kiezen uit verschillende mogelijkheden: een schoolreisje, in de vorm van een bezoek aan een circus of een project in eigen schoolgebouw, variërend van een dagproject tot een naschoolse cursus in het kader van de brede school of verlengde schooldag. De circusorganisaties proberen nieuwe doelgroepen te bereiken door naar buurthuizen te gaan of circusacts te combineren met breakdance, skaten of capoeira. Ook is acrobatiek geschikt om kinderen te leren samenwerken of het onderlinge vertrouwen te versterken.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

Via cultuureducatie kreeg Tilburg de Plusschool / F. Weeber

In: Uitleg. - Vol.15(1999)20(15sep.24-26)

Enkele jaren geleden besloot de gemeente Tilburg het concept van de brede school in te voeren. Twee wijken zijn aangewezen als speerpuntgebied. Op diverse scholen zijn leerlingen na de lestijd bezig met cultuureducatie, sportactiviteiten en tuinieren in de tuinen van buurtbewoners.

Kunstmagneet

Acht magnetische meesterwerkjes : vier jaar kunstmagneetscholen in Den Haag / A. Estor, W. Biesheuvel (redacteur), M. van Beek (redacteur). - Den Haag : Koorenhuis, 2005. - 35 p. + brochures (8 st.) : ill. - Met bijl. en lit.opg.

De vierjarige proefperiode Kunstmagneet Den Haag is in mei 2005 succesvol afgesloten. Alle acht kunstmagneetscholen die meededen aan dit proefproject gaan door

met dit schoolprofiel. In de publicatie wordt de opgedane kennis en ervaring beschreven van de afgelopen vier jaar op de acht basisscholen: Jenaplanschool Grote Beer (beeldend), Koningin Beatrixschool (muziek), Paul Krugerschool (foto/film/video), Elout van Soeterwoude-school (theater), De la Reyschool (muziek), Bavinck-school (multidisciplinair), Het Spectrum (dans), Prinses Ireneschool (theater). Deze uitgave wordt ondersteund door acht brochures, van iedere school één, met daarin de persoonlijke achtergrondverhalen en sfeertekeningen van de scholen die meededen aan het project.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

De la Reyschool : een basisschool waar muziek in zit / M. Rotgans

In: All'Art. - Vol.1(2002)2/3(feb/mrt.17-18)

Een voorbeeld van een geslaagde samenwerking tussen De la Reyschool en het Koorenhuis, centrum voor kunst en cultuur in Den Haag. De samenwerking resulteerde in een muziekplan op maat dat in dit artikel beschreven wordt.

Kunstmagneet Den Haag : evaluatie van ontwikkeling en implementatie van het curriculum : de vorderingen bij de 1e pelling in 2002/2003 november 2002 tot maart 2003 / W. Oud, G. Ledoux. - Amsterdam : SCO-Kohnstamm, 2003. - 76 p. : tab. - Met bijl. en lit.opg. - ISBN 90-6813-733-6

Verslag van het eerste deel van het onderzoek naar de ontwikkeling en implementatie van het project Kunstmagneet Den Haag. Het Kunstmagneetproject is een gestructureerd ontwikkel- en invoeringsprogramma voor bepaalde kunst disciplines. Dit project vindt plaats in het kader van het gemeentelijk beleid 'Brede Buurt Scholen' dat is gericht op het verbeteren van de ontwikkelingskansen van kinderen in diverse leefmilieus: op school, in het gezin en hun vrije tijd. Het project loopt van 2001/2002 tot en met 2004/2005. In het project werken acht Haagse basisscholen aan intensivering en verdieping van kunst- en cultuureducatie. De scholen werken binnen het project intensief samen met Het Koorenhuis, het centrum voor de kunsten in Den Haag.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

De kunstmagneetschool biedt meer / M. van Kilsdonk
In: JSW. - Vol.87(2002)2(okt.34-37)

Verslag van een open dag van de kunstmagneetschool Oscar Carré, een openbare basisschool in de Amsterdamse Pijp. Kunstvakken hebben een hoge prioriteit. Dans, tekenen en beeldende vorming staan wekelijks op het rooster en worden door een vakdocent gegeven. Behalve reguliere lessen zijn er nog extra culturele activiteiten zoals allerlei projecten en excursies naar musea en theater. Ook buiten schooltijd in het kader van de verlengde schooldag geeft een docent van de muziekschool kennismakingslessen op verschillende instrumenten en leidt een beeldend kunstenaar de 'Kinderkunstclub'.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

Kunstzinnige brede school : De Egelantier in Soest / T. Snel

In: Over Onderwijs. - Vol.8(2006)3(apr. 16-17)

Basisschool De Egelantier maakt deel uit van het breed educatief centrum De Plantage in Soest. Samen met het welzijnswerk, een kinderdagverblijf, een peuterspeelzaal, de buitenschoolse opvang en een internetcafé bewonen zij een nieuw gebouw. De Egelantier profileert zich als een kunstmagneetschool.

Lezen, schrijven, rekenen én dansen : betere prestaties dankzij dans op de basisschool / M. van Kilsdonk

In: Dans. - Vol.20(2002)1(feb. 20-23)

Basisschool Oscar Carré in Amsterdam is een zogenaamde kunstmagneetschool, waar kunstvakken een hoge prioriteit hebben. Muziek, dans en drama staan wekelijks op het rooster en worden gegeven door vakdocenten volgens uitgewerkte leerplannen. Voor dans zijn zelfs twee docenten in dienst. Wat blijkt? Kinderen die goed zijn in dans, gaan beter presteren. Niet alleen krijgen ze meer zelfvertrouwen, ook hun taalvaardigheid en ruimtelijk inzicht verbeteren. Ook wordt in het kader van de verlengde schooldag in een groeiend aantal steden naschoolse programma's met dans aangeboden. Deze programma's vinden plaats op de school, maar worden uitgevoerd door een lokale kunstinstelling. Eén van die instellingen is het Koorenhuis in Den Haag.

Paul Krugerschool / M. Severijnen

In: Katern Primair Onderwijs. - Vol. (2006)(okt. 2-11)

Portret van de Haagse Paul Krugerschool. De school is een van de acht kunstmagneetscholen in Den Haag. De nadruk ligt op foto, film en video. De school heeft bijna

geen autochtone kinderen: vijftig procent is Turks, de rest is verdeeld over 27 nationaliteiten. Cultuureducatie helpt volgens directeur Carelsen om kinderen te zoeken naar hun kwaliteiten en met het leren van de Nederlandse taal.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

Portret : Wim Biesheuvel / D. Riksen

In: Vives. - Vol.(2005)61(dec.38-39)

Interview met Wim Biesheuvel, projectleider van Kunstmagneet. Kunstmagneet is een project waarbij acht Haagse basisscholen extra veel tijd aan kunst- en cultuureducatie besteden. De kunstmagneetscholen werken nauw samen met plaatselijke culturele instellingen. Vakdocenten verzorgen de lessen. Het project is één van de uitwerkingen van het gemeentelijke beleid brede buurtschool.

Brede school, bibliotheken en leesbevordering

De bibliotheek en de brede school / I. van Santen. - [Hoofddorp] : Probiblio, [2005]. - 24 p. - Met bijl. en lit. opg.

De nota bevat achtergrondinformatie over de brede school, relevante ontwikkelingen in het onderwijs, en kansen en mogelijkheden voor samenwerking tussen brede school en bibliotheek. Verder wordt een overzicht van aandachtspunten, een stappenplan en tips voor een goede organisatie van de activiteiten gegeven en wordt ingegaan op de financiering. In de bijlagen worden twee 'good practices' beschreven: het Leescafé in de Emmense basisschool Emmermeer en de kunstmagneetschool in Den Haag.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

Bibliotheekwerk in de brede school : kinderen profiteren van nieuwe mogelijkheden voor samenwerking / K. Broekhof, F. Studulski

In: Leeskraam. - Vol.4(2005)2(24-26)

Voorbeelden van activiteiten van bibliotheken en brede scholen in het kader van het Casanova project. Casanova is een tweejarig project (2004-2006) dat als doel heeft de samenwerking tussen bibliotheken en brede scholen te stimuleren. Het project wordt uitgevoerd door Sardes.

Bibliotheken, cultuur en werkelijkheid / N. Verheijen. - Den Haag : VOB, 2006. - 4 p.

Lezing die Norma Verheijen, beleidsmedewerker Vereniging Openbare Bibliotheken, heeft gehouden tijdens de studiedag 'Rode Draad: cultuureducatie in de praktijk' die op 20 april 2006 in Tilburg werd gehouden. Centraal staat de wijze waarop bibliotheken invulling kunnen geven aan hun culturele taakstelling. In dit geval specifiek gericht op cultuureducatie in het primair onderwijs. De studiedag werd georganiseerd door Cubiss.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

Brede school: inhoudelijke verbinding leggen tussen verschillende instellingen / A. de Wit

In: BibliotheekBlad. - Vol. 8(2004)20(22 okt. 12-14)

Interview met Frank Studulski en Kees Broekhof van onderzoeks- en adviesbureau Sardes. Zij geven leiding aan het tweejarige project Casanova, een project dat de betrokkenheid van bibliotheken bij de brede school moet stimuleren. Op dit moment is een pilot gestart met zes bibliotheken. Eén van de deelnemende bibliotheken is gevestigd in Utrecht. Guy Mielliet, hoofd publieksafdeling Utrecht West, vertelt over de toekomstige samenwerking met het basisonderwijs.

Casanova : hart voor de brede bibliotheek / K. Broekhof, F. Studulski. - Utrecht : Sardes, 2005. - 67 p. : fig. - In opdr. van de Vereniging van Openbare Bibliotheken. - Met lit. opg. en bijl.

Het doel van het Casanova project is om de samenwerking tussen bibliotheken en brede school een impuls te geven en bibliotheken voor dat doel informatie, adviezen en een aantal concrete instrumenten in handen te geven. Als onderdeel van het project zijn vijf bibliotheken gedurende twee jaar begeleid in hun samenwerking met de brede school. De ervaringen van deze bibliotheken en de vragen die zij op hun pad tegenkwamen vormen de basis van deze brochure. De brochure is ingedeeld naar vier begrippen: willen, weten, kunnen en doen. In het afsluitende hoofdstuk worden drie praktijkvoorbeelden beschreven.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

Casanova-bibliotheek in Forum Waterwin / K. Broekhof, F. Studulski

In: Bibliotheek. - Vol. 9(2005)6(18 mrt. 16-18)

De brede school Forum Waterwin in de Utrechtse wijk Leidsche Rijn is in januari 2005 geopend. Deze brede school omvat drie basisscholen, een jeugdbibliotheek, een buitenschoolse opvang, een sportzaal, een peuterspeelzaal en een ruimte voor het Utrechts Centrum voor de Kunsten (UCK). Ook is de Utrechtse welzijnsorganisatie SMOL erbij betrokken. In het kader van het Casanova project dat tot doel heeft samenwerking tussen bibliotheken en brede scholen te stimuleren, organiseert de gemeentebibliotheek Utrecht een samenwerkingsproject.

Leesplezier in de brede school : handreiking / C. Oomen, M. van der Grinten, C. Hoogeveen. - Amsterdam : Stichting Lezen, 2005. - 40 p. : tab., ill., graf., fig. - Met lit. opg. - In opdr. van Stichting Lezen en Oberon. - ISBN 90-77737022

Veel brede scholen zoeken bij de ontwikkeling van hun aanbod naar mogelijkheden om leesbevordering gestalte te geven. Binnen de brede school werken partners, zoals de basisschool en de bibliotheek, samen. Deze handreiking is opgebouwd rondom tien praktische vragen over leesbevordering in brede scholen: wie zijn je partners?, hoe geef je samenwerking vorm?, hoe ontwikkel je visie en doelstellingen?, hoe regel je de financiering?, hoe zet je activiteiten op?, hoe betrek je ouders en buurtbewoners?, hoe maak je handig gebruik van de beschikbare ruimte?, hoe breng je de resultaten in beeld?, wat kan leesbevordering in brede scholen opleveren? wat zijn de ambities voor de toekomst?

TIJDSCHRIFTARTIKEL

Leesplezier in de brede school / M. van der Aalsvoort

In: Taal lezen primair. - Vol. (2005)16(mei. 11-13)

Veel brede scholen zoeken bij de ontwikkeling van hun aanbod naar mogelijkheden om leesbevordering gestalte te geven. Binnen de brede school gaan partners, zoals de basisschool en de bibliotheek, samenwerkingsrelaties aan om dit gezamenlijk aan te pakken. De publicatie 'Leesplezier in de brede school' van Stichting Lezen (2005) biedt daartoe een praktische ondersteuning. Een interview met Agnes van Montfoort, medewerker van Stichting Lezen, over deze handreiking.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

Logeerbergen: een taalproject van de Brede School in Musselkanaal / F. Wijnia

In: Leeskraam. - Vol.3(2004)1(18-19)

Een taalproject met als doelgroep peuters, kleuters en leerlingen van groep 3. Het belang van voorlezen wordt in dit project benadrukt. Kinderen krijgen beertje Pim te logeren. Op school hebben zij twee liedjes geleerd: 'Pim' en 'Logeren'. Ouders zingen samen met hun kind de liedjes en lezen het prentenboek voor. In een logboek wordt verslag gedaan van Pims belevenissen.

Verslag van de conferentie Lezen Centraal, 23 maart 2004 : lezen en leesbevordering in de brede school / A-M. Raukema. - Amsterdam : Stichting Lezen, 2004. - 11 p.

Bijdragen van onder anderen: Barry Wiebenga (directeur Stichting Lezen); Neal Hoskins; Jenny van Setten; Hans Cohen de Lara en Tineke Fietje.

Samenwerking scholen en culturele instellingen

TIJDSCHRIFTARTIKEL

A-programma's : binnen- en buitenschools leren in Amsterdam-Noord / G. van de Burgwal

In: Jong c.s. - Vol.7(1999)2(dec.15-17)

Ervaringen met A-programma's (programma van activiteiten in de verlengde schooldag die een relatie hebben met een binnenschools vakgebied) die worden uitgevoerd door Amsterdamse scholen en instellingen als Muziekschool Noord, de bibliotheek en Kunstweb. Vooral ervaringen met muziek- en taalontwikkelingsactiviteiten komen aan bod. Tot slot worden enkele knelpunten genoemd: niveauverschillen bij leerlingen, onduidelijkheid over de lange termijn effecten, eisen die gesteld worden aan inbedding in andere lessen.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

Amateurkunst en scholen: welke samenwerking is er mogelijk? / M. Severijnen

In: Bulletin Cultuur & School. - Vol.9(2006)41(feb.6-8)

Gesprek met Frits Wielders, commissielid van de Raad voor Cultuur, Jeroen Schrijner, voorzitter van het Platform Amateurkunst en Ap de Vries, directeur van De Kunstconnectie over de kansen van samenwerking tussen de sector amateurkunst en scholen.

Amateurmuziek en primair onderwijs : samenwerkingspraktijken tussen primair onderwijs en

amateurmuziek / H. Heimans (auteur van inleiding). - Utrecht : Unisono, 2005. - 64 p. - Bron van beschr.: omslag. - Met lit.opg. - In opdr. van Unisono

In 2005 verrichtte Cultuurnetwerk Nederland een quick scan naar goede praktijken van samenwerkingsvormen tussen primair onderwijs en amateurmuziek. Dit leidde tot een beschrijving van 20 projecten. Aan de hand van deze projectbeschrijvingen, organiseerde Unisono op 28 september 2005 een expertmeeting amateurmuziek en primair onderwijs. Dit rapport bevat een verslag van de expertmeeting en een beschrijving en analyse van de onderzochte projecten.

Contacten van basisscholen met culturele instellingen : technisch rapport van een inventariserend onderzoek / Inspectie van het onderwijs. - [S.l. : s.n], 2003. - 37 p. : tab. - Met lit.opg. en bijl. - In opdr. van het Ministerie van OCenW

Het doel van dit inventariserend onderzoek was na te gaan welke contacten basisscholen onderhouden met culturele instellingen in het algemeen, welke contacten basisscholen binnen het domein literatuur-educatie/leesbevordering onderhouden met culturele instellingen en wat de functionaliteit is van deze contacten.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

Culturele netwerken komen tot bloei / A. Geldermans

In: Bulletin Cultuur & School. - Vol.8(2005)36

(feb.12-17)
In Nederland bestaan honderden lokale, regionale en landelijke netwerken en samenwerkingsverbanden op het gebied van cultuureducatie. Bij veel van deze netwerken staat vooral het aanbod van de culturele instellingen centraal. Maar er zijn er steeds meer die uitgaan van de wensen van scholen. Provincies en gemeenten spelen daarbij een initiërende rol. Hoe dat wordt aangepakt, verschilt per provincie en regio. Enkele voorbeelden.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

Cultuur slijten is onze passie : Sijbers en Mulder creëren marktplaatsen / H. Langenhuijsen, 2005

In: Brabant Cultureel. - Vol.54(2005)2(mrt.22-24)

Bespreking van de beleidsnota van de Provincie Noord-Brabant 'Cultuureducatie in uitvoering' voor de periode 2005-2008, een vervolg op de discussienota 'Leren met

Cultuur'. Cultuureducatie moet zoveel mogelijk veranderd worden binnen het onderwijs, dus ook de relatie tussen scholen en cultuureducatieve instellingen. De komst van centrale loketten waar partijen bijeengebracht worden en waar vraag en aanbod worden afgestemd moet hier een antwoord op zijn.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

Cultuureducatie aanjager van innovatie : scholen en culturele instellingen: samen verantwoordelijk / P. Hagenaars

In: Kunstconnected. – Vol.(2007)8(jan. 5-8)

Er is geld voor culturele instellingen en musea, er worden allerlei activiteiten voor het basisonderwijs ontwikkeld, maar wat gebeurt er nu precies op de scholen? Wat houdt innovatie in het basisonderwijs in en wat betekent dat voor een culturele instelling? Een artikel van Piet Hagenaars, directeur van Cultuurnetwerk Nederland.

Cultuureducatieve netwerken in Noord-Brabant : een inventarisatie van samenwerkingsvormen / V. Bergman ... [et al.]. - Utrecht : Cultuurnetwerk Nederland, 2002. - 102 p. : tab. - Met bijl. - In opdr. van het Brabants Instituut voor School en Kunst (BISK)
In deze studie zijn platforms en netwerken op het gebied van cultuureducatie in gemeenten en regio's van de provincie Noord-Brabant geïnventariseerd. Het betreft met name platforms en netwerken waarin onderwijsinstellingen en culturele instellingen met elkaar samenwerken.

Duurzame onderwijsrelaties : hoe kan partnerschap tussen de school en de omgeving verantwoord vorm krijgen? [advies] / Onderwijsraad. - Den Haag : Onderwijsraad, okt. 2006. - 53 p. : graf., fig. - Met lit.opg. en bijl. - ISBN 90-77293-58-2. - ISBN 978-90-77293-58-4

Advies aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over hoe scholen hun omgeving beter bij activiteiten kunnen betrekken en wat scholen en de minister nu wel of juist niet moeten ondernemen. Er zijn drie verschillende typen relaties: relaties gericht op het onderwijs aan de leerling, relaties gericht op de zorg voor de (speciale) leerling en relaties gericht op de omgeving.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

'Hier ben jij goed in, dat kan ik beter'

In: Leeskraam. - Vol.1(2004)3(86-89)

Een voorbeeld van een breed netwerk, in het Brabantse Boxtel waar men nauw samenwerkt ten behoeve van de voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Bibliotheken, peuterspeelzalen, basisscholen, logopedisten, gemeentebesturen, schoolartsen, consultatiebureaus en de GGD zitten samen in het netwerk.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

In de rij voor subsidie cultuureducatie : de knop gaat om bij basisscholen / R. de Blok

In: Oud nieuws. – Vol.(2004)4(11)

Vier keer zoveel kandidaten reageerden voor het aanvragen voor subsidie in kader van de regeling versterking cultuureducatie in het primair onderwijs. In 2005 komen er drie duizend basisscholen bij en het jaar daarna de overgebleven basisscholen. Scholen worden gestimuleerd een relatie met aanbieders te versterken.

Jongleren : evaluatie-onderzoek naar het Cultuur Educatie Project in 's-Hertogenbosch-Oost / A. Dorrestein, K. du Long. - Tilburg : PON, 2002. - 59 p. : tab., fig. - Met bijl. - Behorend bij 'Jongleren in de praktijk'. - ISBN 90-5049-245-2

Evaluatieverslag van het Cultuur Educatie Project (CEP) 's-Hertogenbosch-Oost dat in het kader van Cultuur en School 1996-2000 in de provincie Noord-Brabant is uitgevoerd. In deze evaluatie staan vier onderzoeksvragen centraal: 1) In hoeverre is de actieve cultuurparticipatie van kinderen tussen vier en twaalf jaar in de wijk 's-Hertogenbosch-Oost meetbaar toegenomen?, 2) Op welke manier gaan ouders met het CEP om en welke rol denken ze hier zelf in te kunnen spelen?, 3) In hoeverre is de samenwerking geïntensiveerd op het gebied van cultuurparticipatie tussen de basisscholen onderling en tussen de basisscholen en culturele instellingen?, 4) In hoeverre zijn er als gevolg van het project veranderingen opgetreden in de wijze waarop scholen culturele en kunstzinnige activiteiten stimuleren? Uit de resultaten van het CEP blijkt onder andere een toename van cultuurparticipatie, een uitbreiding van de ervaringswereld van kinderen en een toename van de samenwerking tussen scholen en culturele instellingen.

➤ TIJDSCHRIFARTIKEL

Kulturhus : concept voor een lokaal netwerk /

H. Middelveld. - Den Haag : Biblion, 2002. - 136 p. - tab., ill., fig., graf. - Met lit.opg. en bijl.

Het Kulturhusconcept staat voor de combinatie van profit- en non-profitorganisaties onder één dak. Het Kulturhus vormt het middelpunt van de sociale, culturele en maatschappelijke structuur in dorp, wijk of stad. Auteur Henk Middelveld, directeur van de Overijsselse Bibliotheekdienst OBD, introduceerde het Kulturhus in Overijssel. Naar aanleiding van zijn Overijsselse bevindingen beschrijft hij in dit boek hoe een veranderende maatschappij en burger baat kunnen hebben bij het samenwerkingsconcept dat de basis voor het Kulturhus vormt, de stappen op weg naar realisatie van een Kulturhus en een aantal Nederlandse voorbeelden. Bedoeld voor beleidsmedewerkers van bibliotheken, gemeenten, culturele en educatieve instellingen.

➤ TIJDSCHRIFARTIKEL

Middeleeuwenproject Hoogeveen voorbeeld van geslaagde alliantie / E. Slangen

In: Bibliotheek. - Vol. 9(2005)17/18(16sept.28-30)

In de bibliotheeknota van de gemeente Hoogeveen is vastgesteld dat de bibliotheek een belangrijke rol heeft op het gebied van cultuureducatie, waaronder ook erfgoededucatie valt. Met name rond erfgoededucatie zou de bibliotheek een meer coördinerende rol op zich kunnen nemen, waarbij de bibliotheek als spin in het web een leidende en verstevigende rol heeft tussen organisaties als (primair en voortgezet) onderwijs, kunstinstellingen en lokale werkgroepen. In het Hoogeveense Alliantieproject is een groot Middeleeuwenproject gebruikt als aanjager voor die samenwerking. Een praktijkverslag.

Oriëntatie op cultuureducatie : praktische handreiking voor cultuurmakers / W. Hilverda. - Delft : Loket Cultuureducatie Zuid-Holland, 2006. - 48 p. : ill. - Met lit.opg. - Verschenen in het kader van de OCW-regeling Versterking Cultuureducatie in het primair onderwijs. - ISBN 90-78510-02-1

Praktische handreiking voor de culturele sector die handvatten biedt om samen met scholen cultuureducatief aanbod te ontwikkelen voor het basisonderwijs. Er wordt antwoord gegeven op vragen als: Hoe ziet een leerzaam project er uit? Hoe weet je of het aansluit bij

het actuele onderwijs? Hoe benader je een school en hoe pak je de samenwerking aan? Hoe maak je een projectplan en hoe krijg je het uitgevoerd?

't Palet / J. Poll

In: Katern Primair Onderwijs. - Vol. (2005)(jun.2-11)

Portret van openbare basisschool 't Palet in Gouda. Zij profileren zichzelf op het gebied van podiumkunsten. Iedere leerling krijgt podiumkunstlessen: per week een half uur dans, een half uur muziek en een half uur drama. Zij maken gebruik van de methode 'Moet je doen'. Verder geeft de directeur toelichting over zijn missie, beleid en vertelt hij over de samenwerking met het Kunstgebouw en culturele instellingen.

Programma's ontwikkelen voor primair onderwijs : aandachtspunten / L. Janssen, M. Käss. - Utrecht: LOKV, 2000. - 46 p. - Met bijl. en lit.opg.

Overzicht van activiteiten die moeten worden ondernomen voor het realiseren van verschillende vormen van samenwerking tussen kunsteducatie-instellingen en scholen voor primair onderwijs. Bevat de volgende hoofdstukken: Inventarisatie; Aanbod vroeger en nu; Gewenst aanbod; Schoolmodellen en kunsteducatie; Faciliteiten; Personele consequenties; Promotie en werwing; Financiën; Organisatie; Conclusies; Bijlage 1: kerndoelen in het basisonderwijs; Bijlage 2: studiedag mei 1999; Bijlage 3: praktijkvoorbeeld + groslijst.

Samenwerken is een kunst : een inventarisatie van en een handreiking voor samenwerking en netwerkvorming tussen centra voor de kunsten en het primair onderwijs / P. Hagens, J. Liefink, C. Vingerhoets. - Utrecht : Cultuurnetwerk Nederland, 2006. - 52 p. : tab., fig. - In opdr. van De Kunstconnectie/VKV. - Met bijl.

Met welk doel en hoe werken lokale centra voor de kunsten samen met het primair onderwijs? Vragen die daarbij aan de orde komen richten zich op de vormen van samenwerking en netwerkvorming alsmede de daarbij naar voren komende succes- en faalfactoren. Dit rapport is een praktische handreiking die door centra voor de kunsten kan worden benut om de samenwerking en netwerkvorming met het primair onderwijs te stimuleren en professionaliseren.

Samenwerking met centra voor kunsteducatie in het basisonderwijs : rapportage / H. Westerik, V. van Grinsven. - Utrecht : DUO Market Research, 2004. - 8 p. : graf. - In opdr. van de Kunstconnectie

Resultaten van een online onderzoek naar samenwerking van basisscholen met centra voor kunsteducatie. Aan dit onderzoek, dat deel uitmaakt van een groter onderzoek, hebben 316 (adjunct-)directeuren van basisscholen in Nederland meegewerkt.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

'Via het basisonderwijs kun je een heel nieuwe markt aanboren' : een frisse kijk: subsidieregeling als inspiratiebron voor het ondernemen / De Kunstconnectie
In: Nieuwsbrief. - Vol. (2004)(aug. 1-8)

Visie van De Kunstconnectie op de 'Regeling versterking cultuureducatie in het primair onderwijs'. Een interview met Ap de Vries, directeur van De Kunstconnectie. Daarnaast zijn meningen van de De Lindenberg, De Kubus en Kunstencentrum Jerusalem opgenomen. Tot slot worden het hoe en waarom van de regeling en tien gulden regels voor succesvol samenwerken beschreven.

Overig

Het 10 stappenplan: suggesties die scholen kunnen gebruiken bij het bepalen van hun visie op cultuureducatie / OCW, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. - [Den Haag] : Ministerie van OCW, 2006. - [2 p.]

Er zijn veel aspecten waar scholen aan moeten denken als zij bezig zijn met het bepalen van hun visie op de rol van cultuureducatie. In dit stappenplan geeft het Ministerie van OCW een tiental suggesties waarmee scholen zelf aan de slag kunnen.

Cultuureducatie : de kracht van lokaal en provinciaal beleid / M. van der Putten, F. Willems. - Utrecht/Amsterdam : De Kunstconnectie/VKV/Erfgoed Actueel, 2006. - 3 dl. (7,87,74 p.) : ill., tab. - Met bijl. - In samenw. met Vereniging Nederlandse Gemeenten en Overleg Provinciale Erfgoedinstellingen Nederland

Map met drie katernen. Naast een inleidend katern over cultuureducatie zijn twee handreikingen beleidsontwikkeling op gemeentelijk en provinciaal niveau opgenomen. Eén handreiking gaat in op erfgoededucatiebeleid en legt uit wat erfgoededucatie inhoudt en wat je er als

gemeente zoal mee kunt. De andere handreiking gaat in op kunsteducatiebeleid en geeft informatie over de waarde en de praktijk van kunsteducatie en biedt een concreet stappenplan om visie en beleid verder te ontwikkelen. Bestemd voor beleidsambtenaren van gemeenten en provincies.

Cursus Interne Coördinator Cultuureducatie : docentenmap / J. Mols (eindredacteur), J. Stoel (eindredacteur), Y. van der Ree (eindredacteur). - Den Haag/Utrecht/Amsterdam : EDventure/De Kunstconnectie/Erfgoed Actueel, 2006. - Losbl. + cd-rom : tab. - Met bijl. - In opdr. van Projectbureau Cultuureducatie van het Ministerie van OCW

Cursusmap behorende bij de cursus 'Interne Coördinator Cultuureducatie' (ICC). De cursus(map) bestaat uit negen bijeenkomsten met de volgende onderwerpen: het in kaart brengen van de huidige praktijk, visieontwikkeling en draagvlak, het formuleren van cultuureducatiebeleid, succeservaringen met cultuureducatie, organisatievormen op school- en bovenschools niveau, het maken van een activiteitenplan, vraagsturing en het uitwisselen van kennis/ervaringen tussen scholen onderling en met culturele instellingen. Bestemd voor leerkrachten uit het primair onderwijs en deelnemers uit het culturele veld. De cursus is een landelijk erkende en gecertificeerde route om cultuureducatie optimaal in te richten. Alle informatie uit de cursusmap is ook op de bijbehorende cd-rom opgenomen.

Hart voor cultuur! : eindrapport / Taakgroep Cultuureducatie Primair Onderwijs. - [S.l. : s.n.], 2003. - 42 p. - Omslagtitel: Hart(d) voor cultuur. - In opdr. van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. - Met lit.opg. en bijl.

De Taakgroep Cultuureducatie in het Primair Onderwijs heeft de opdracht antwoorden te formuleren op de vragen wat cultuureducatie in het primair onderwijs kan inhouden, hoe scholen die inhoud vorm kunnen geven en langs welke wegen dat te realiseren is. Voorafgaand aan beantwoording van die vragen gaat de taakgroep eerst in op het belang van cultuureducatie, waarna in een drietal scenario's aanbevelingen voor de korte en middellange termijn worden geschetst.

Verslag CultuureducatieBELEIDdag / P. Vogelesang (auteur van voorwoord), P. Hagenaars, R. Zoutman. - Utrecht : Cultuurnetwerk Nederland, 2005. - 38 p. : ill. Op 28 november 2005 vond in museum Naturalis in Leiden de CultuureducatieBELEIDdag plaats. Doel hiervan was om beleidsambtenaren cultuur, onderwijs en welzijn te ondersteunen bij het ontwikkelen van cultuureducatiebeleid in het primair en voortgezet onderwijs in middelgrote gemeenten (30.000-90.000 inwoners). Deze publicatie bevat het programma van de dag, een impressie, twee keynotes en een verslag van de veertien deelsessies. Keynotes: 'In de luwte van beleid en praktijk: het lokaal bestel voor cultuureducatie' door Piet Hagenaars (Cultuurnetwerk Nederland) en 'Cultuureducatiebeleid in de driehoek gemeente - scholen - culturele instellingen' door Rento Zoutman (DSP-groep).

Update - 12 december 2007, alle rubrieken

TIJDSCHRIFTARTIKEL

Bibliotheek wezenlijk deel van onderwijs in brede school / P. Corvers

In: Bibliotheekblad. - Vol. 11(2007)2(febr. 18-19)

Voorbeeld van het functioneren van een bibliotheek in een brede school. In de brede school Zwanehof in de wijk Kalsdonk in Roosendaal is de bibliotheek een wezenlijk onderdeel van het onderwijs. De bibliotheek speelt een centrale rol in het pedagogisch-didactische basisplan dat zich richt op de jeugd van 0 tot 14 jaar.

Bouwen voor de NEXT GENERATION / M. Rohmer ...

[et al.], A. van der Leun (redacteur), H. Ibelings (redacteur). - Rotterdam : Nai Uitgevers, 2007. - 304 p. : ill. - Met lit.opg. - ISBN 978-90-5662-545-0

Architect Marlies Rohmer laat zien hoe haar architectenbureau de afgelopen tien jaar is omgegaan met bouwen voor jongeren op basis van onderzoek naar de hedendaagse jongerencultuur en haar maatschappelijke context. Sociaal-maatschappelijke onderwerpen als culturele diversiteit, veranderende gezinsverhoudingen, nieuwe onderwijsvormen, de brede school en zijn rol in de wijk, passeren de revue.

Brede basisscholen in beeld : inventarisatie van de stand van zaken rondom Brede Scholen in het basisonderwijs in Zuid-Holland / Tympaan Instituut. - Voorburg :

Tympaan Instituut, 2006. - 30 p. : fig., tab., graf., ill. - Met lit.opg.

Onderzoek naar de stand van zaken in het jaar 2005 rondom de bredeschoolontwikkeling in het basisonderwijs in Zuid-Holland. De volgende vragen worden beantwoord: In hoeveel Zuid-Hollandse gemeenten zijn brede scholen (in ontwikkeling)?; Hoeveel brede scholen zijn er (in ontwikkeling)?; Hoeveel scholen zijn bij de brede scholen (in ontwikkeling) betrokken?; Wat is het leerlingenbereik van de brede scholen (in ontwikkeling)?; Wat zijn de aanleidingen om het initiatief tot een brede school te nemen?; Wat zijn de belangrijkste speerpunten binnen de brede scholen?; Hoe is de samenwerking tussen partijen geregeld?

Brede scholen in Nederland : jaarbericht 2007 / Oberon. - Utrecht : Oberon, 2007. - 85 p. : ill., fig., graf., tab.

Bevat cijfers en feiten over de ontwikkeling van de brede scholen in Nederland.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

De Brede School : talenten hebben meer kansen buiten school! / K. Mulder

In: Vernieuwing. - Vol. 66(2007)1(febr. 21-23)

Beleidsmakers hebben hoge verwachtingen van de brede school als instrument tegen achterstand. De betere aansluiting tussen de verschillende aanbieders van educatieve diensten en een verlengde schooldag zouden de ontwikkelingskansen van kinderen verbeteren. Klaas Mulder, filosoof en musicus, betoogt dat voor veel kinderen in een achterstandssituatie buiten school veel meer te halen is dan in een verlengde schooldag.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

Brede school als middelpunt in de wijk / M. Severijnen

In: Bulletin Cultuur & School. - Vol. 10(2007)47(mei 10-15)

De brede school is in opmars. Maar er blijkt er geen één hetzelfde te zijn opgezet. In het ene geval is er wat contact met een enkele instelling, in het andere geval is het een school die samenwerkt met allerlei sportverenigingen, zorg- en culturele instellingen in de wijk. Cultuurnetwerk Nederland heeft scenario's en een stappenplan ontwikkeld die scholen helpen te bepalen hoe ze zich kunnen ontwikkelen.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

Brede school biedt bibliotheek nieuwe kansen in kleine kernen / M. Uyterlinde

In: Bibliotheekblad. - Vol.10(2006)25/26(dec.16-18)

De bibliotheek maakt vaak deel uit van een brede school. Samenwerken is de kerngedachte van een brede school maar dit gaat niet vanzelf. Artikel beschrijft de problemen die voordoen bij het samenwerkingsproces en oplossingen hiervoor.

Brede school en cultuureducatie : achtergronden, literatuur en websites / M.-J. Kommers (ed.), J. Liefink (auteur van inleiding), E. Wervers (auteur van inleiding). - Utrecht : Cultuurnetwerk Nederland, 2007. - 45 p.

(Zicht op ...; 2007/1)

Het inleidende artikel bevat algemene informatie over de ontwikkelingen binnen de brede school en vervolgens meer specifieke informatie over de mogelijkheden van cultuureducatie. Na de inleiding volgt een literatuuroverzicht met een selectie van literatuur uit het studiecentrum van Cultuurnetwerk Nederland, gevolgd door een overzicht van relevante websites.

De brede school in de praktijk : handreiking voor brede scholen in het voortgezet onderwijs / D. Bontje, F. Studulski, A.L. van der Vegt. - [Utrecht] : Sardes, 2006. - 48 p. - Met bijl., lit.opg. en websites

De auteurs gaan in de handreiking vooral op zoek naar antwoorden op de vraag hoe scholen voor voortgezet onderwijs hun brede school-aanpak vormgeven. Een strak stappenplan en pasklare antwoorden worden niet gegeven. Daarentegen worden wel verschillende overwegingen besproken die van belang zijn bij het proces om tot een brede school te komen. Het geheel wordt geïllustreerd met ervaringen van zes brede scholen in het voortgezet onderwijs, die bezocht zijn bij de voorbereiding van de handreiking.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

Dromenatlas : multimediaproject voor po, brede school en kunstcentra / B. Krieger

In: Kunstzone. - Vol.6(2007)9(sept.32-33)

Beschrijving van het multimediaproject Dromenatlas ontwikkeld door Sandra Touw en Carla Feijen van de SKVR (Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam), waarbij kinderen met leerachterstanden in staat gesteld

worden hun talenten te ontwikkelen. De lessenreeks bestaat uit een serie van acht lessen: vier teken- en schilderlessen en vier computerlessen. Dromen vormen hierbij het uitgangspunt. Inmiddels wordt het project, na de pilot in Rotterdam, ook door diverse andere centra voor kunsteducatie aangeboden, waaronder in Arnhem, Leeuwarden, Delft. Het project is zowel geschikt als binnenschoolse als buitenschoolse activiteit.

Eindrapportage project Casanova fase 2 : januari 2006 - juli 2006 / C. Heijer, M. Baggen. - Den Haag : VOB, 2006. - 8 p.

Het project Casanova is verdeeld in twee fasen. Deze eindrapportage heeft betrekking op de tweede fase van het project van januari 2006 tot juli 2006. Doelstelling van het Casanova-project in fase twee is het organiseren van een kennisnetwerk brede scholen binnen de bibliotheeksector. Naar verwachting zullen bibliotheken die deel nemen aan en gebruikmaken van dit kennisnetwerk, zich makkelijker kunnen positioneren binnen de brede scholen in het eigen werkgebied. Als bijlage is het projectplan Casanova opgenomen.

Handboek brede school : 0-12 jaar / M. van der Grinten ... [et al.]. - Utrecht : Oberon/Sardes, 2007. - 160 p. : ill., fig. - In opdr. van het Ministerie van OCW. - Met lit.opg. - ISBN 978-90-77737-2-24

Praktische en direct toepasbare aanwijzingen voor een systematische ontwikkeling van brede scholen voor kinderen van 0-12 jaar, hun ouders en de wijkbewoners. Bestaat uit vijf delen. Deel 1 geeft een overzicht van het ontwikkelproces van een brede school en alles wat daarbij komt kijken. In deel 2 worden de betrokken partijen beschreven, waarna in deel 3 een aantal vraagstukken over de brede school wordt behandeld. Deel 4 geeft een overzicht van praktische instrumenten. Deel 5 bevat verwijzingen naar websites en publicaties. Bedoeld voor projectleiders, managers, coördinatoren, bestuurders en vertegenwoordigers van scholen en instellingen.

Handboek brede school [Zuid-Holland] / Expertisecentrum jso ... [et al.]. - Den Haag : Provincie Zuid-Holland, 2007. - Versch.pag. : ill., fig., tab. - Met lit.opg.

De provincie Zuid-Holland heeft in de periode 2000 tot en met 2007 een stimuleringsprogramma Brede school voor gemeenten uitgevoerd. De ervaringen die met dit

stimuleringsprogramma zijn opgedaan, hebben geleid tot dit praktische handboek. Het handboek bestaat uit vier delen. Deel 1 bevat alle voorwaardelijke zaken die geregeld moeten worden om activiteiten voor ouders en kinderen uit te kunnen voeren. Het bevat hoofdstukken over onder andere het starten van een brede school, de organisatie, financiën, en pedagogische visie. Deel 2 beschrijft de activiteiten voor kinderen en ouders die in het kader van de brede school georganiseerd worden. Dit deel bevat hoofdstukken over de voorschoolse periode, dagarrangementen, activiteiten voor kinderen en kunst- en cultuureducatie. Deel 3 en 4 bevatten voorbeelden over de Zuid-Hollandse praktijk.

Koersbrief [: samenhang tussen brede scholen, sport en cultuur] / J. Bussemaker, S.A.M. Dijkma. - Den Haag : ministerie van VWS/OCW, 2007. - 6 p.

De ministeries van OCW en VWS stellen vanaf 2008 extra geld beschikbaar voor meer samenhang tussen brede scholen, sport en cultuur. Hiermee willen zij professionals inzetten die het beleid op deze terreinen op elkaar afstemmen en intensiveren. Met het budget wil het kabinet: het aantal brede scholen met sport- en cultuuraanbod uitbreiden; sportverenigingen inzetten voor onderwijs, naschoolse opvang en de wijk; een dagelijks sport- en beweegaanbod op en rond scholen; jongeren tot 18 jaar vertrouwd maken met kunst en cultuur; 2500 combinatiefuncties tussen (brede) scholen, sportverenigingen en culturele instellingen. De impuls is in eerste instantie bedoeld voor de steden uit het Grotestedenbeleid (G-31). In de jaren na 2008 kunnen meer gemeenten aanspraak maken op het budget.

Kultur macht Schule : Innovative Bildungsallianzen - Neue Lernqualitäten / V. Kelb (redacteur), M. Fuchs (medewerker) ... [et al.]. - München : Kopaed, 2007. - 216 p. + cd-rom : ill. - Met lit.opg. en auteursreg. - ISBN 978-3-86736-033-3

(Kulturelle Bildung: 3)

Der Band setzt sich mit den fachlichen Entwicklungen der Zusammenarbeit zwischen Kultur und Schule auseinander und reflektiert die neue Rolle der kulturellen Bildung im Kontext von Kooperationen. Unterschiedlichste Dynamiken, Tendenzen und Perspektiven werden von den Autorinnen und Autoren aus verschiedenen Blickwinkeln beleuchtet. Dabei liefern sie wichtige Impulse, um die Bildungswirkungen der Jugendkulturarbeit

im der Zusammenarbeit mit den Schulen zu erhalten und weiter zu entwickeln. Das Buch enthält ein 'Qualitätsmanagementinstrument für Kooperationen' in Form einer cd-rom.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

Kunsteducatie in de brede school : kans voor centra voor de kunsten / F. Willems

In: Kunstconnected. - Vol.(2007)9(sept.4-5)

Het aantal brede scholen groeit gestaag in Nederland. Bovendien zijn scholen per augustus 2007 verplicht naschoolse opvang te organiseren. Een ontwikkeling waar instellingen voor kunsteducatie en kunstbeoefening goed op in kunnen springen. Want als de samenwerking goed verloopt, biedt de brede school veel nieuwe mogelijkheden.

Maatschappelijke kosten-batenanalyse brede school : rapport / N. de Blaay ... [et al.]. - Utrecht : Berenschot [etc.], 2007. - 38 p. : tab. - In opdr. van het ministerie van OCW

Bureau Berenschot heeft in samenwerking met Oberon en de Stichting Atlas voor Gemeenten, een model ontwikkeld dat de kosten en baten van investeringen in een brede school in kaart brengt. In dit onderzoek wordt de zogenaamde Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse (MKBA) methode toegepast voor investeringen in brede scholen voor het primair en voortgezet onderwijs. Uit de MKBA blijkt dat investeringen in de brede school over het algemeen maatschappelijk rendabel zijn. Ruim 80% van de maatschappelijke baten zijn het gevolg van betere onderwijsprestaties van de leerlingen op de brede school, die daardoor later hun kansen op de arbeidsmarkt beter benutten. Indirecte en externe effecten voor de ouders en de veiligheid/leefbaarheid in de wijk voegen daar ongeveer 20% aan toe.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

Nieuwe kansen voor kunst en cultuur binnen brede school en bso

In: Plein Primair. - Vol.9(2007)9(nov.19)

De opkomst van de brede school en buitenschoolse opvang biedt veel mogelijkheden voor kunst en cultuur. Belangrijk is de samenwerking tussen culturele instellingen en scholen. Drie scenario's worden besproken die gebruikt worden om die samenwerking tot stand te laten komen. Volgens J-P. Maaijwee, medewerker van

Cultuurnetwerk Nederland, hoe beter de samenwerking wordt hoe meer je je kunt toeleggen op de inhoud.

Scenario's brede school en cultuureducatie / Cultuurnetwerk Nederland. - Utrecht : Cultuurnetwerk Nederland, 2007. - 4 p. : tab.

Bevat drie scenario's waarin ambitieniveaus worden beschreven voor de rol en inhoud van cultuureducatie in de brede school. Het gaat om de scenario's 'face to face', 'hand in hand' en 'cheek to cheek'.

Stappenplan brede school en cultuureducatie / Cultuurnetwerk Nederland. - Utrecht : Cultuurnetwerk Nederland, 2007. - 12 p. : ill., tab. - Met lit.opg.

Dit stappenplan voor brede scholen richt zich vooral op de keuze van culturele partners en inhoudelijke samenwerking. Allereerst wordt een scenario gekozen. Vervolgens worden vijf stappen gevolgd om dit scenario te verwezenlijken: 1) Kies uw partners, 2) Visie en doelen, 3) Wat heeft u nodig?, 4) Aan de slag, 5) Evalueren en bijstellen.

Van visie naar vorm : samen een brede school ontwerpen / F. Studulski. - Amsterdam : SWP, 2007. - 124 p. : ill. - Met lit.opg. - ISBN 978-90-6665-875-2

Het ontwikkelings- en ontwerpproces van een brede school speelt een rol in het uiteindelijke samenwerkingsproces tussen de verschillende deelnemende partners. Het moet een gebouw zijn dat verschillende doelen en functies kan vervullen. In deze publicatie wordt het idee verkend van de brede school voor kinderen van 0 tot 12 jaar, toegespitst op de ruimtelijke vertaling en mogelijkheden. Bestemd voor schoolbesturen, schoolleiders, managers van instellingen, docenten en leidsters.

TIJDSCHRIFTARTIKEL

Het warme hart voor kunst en cultuur : [programma] cultureel kunstzinnige vorming : reportage
In: Goed, magazine voor educatieve dienstverlening. - Vol.4(2007)1(jan.10-11)

Basisschool De Heerdstee in Groningen was een van de pioniers die een programma voor culturele en kunstzinnige vorming invoerde. Inmiddels hebben vele scholen en andere instellingen in de regio de meerwaarde ervan in gezien. Een gesprek met cultuurcoördinator Janny Weender.

Zicht op de brede school 2006-2007 / F. Studulski (redacteur), M. van der Grinten (redacteur). - Amsterdam : SWP, 2007. - 128 p. : ill., tab., fig., graf. - ISBN 978-90-6665-834-9

Deze publicatie is opgebouwd uit bijdragen aan het vierde jaarcongres brede school dat op 20 april 2006 werd gehouden in Bussum. Allereerst zijn de toespraken van minister Maria van der Hoeven, Fons van Wieringen (tot hoe ver gaat de brede school?) en Janneke Plantenga (Kindercentra, dagarrangementen en brede school: het economisch perspectief) opgenomen. Vervolgens zijn de bijdragen opgenomen van drie prijswinnaars die aan een schrijfwedstrijd over de brede school deelnamen. Daarna volgen 19 korte hoofdstukken waarin verslag wordt gedaan van alle deelsessies van de conferentie. Hierin komen verschillende onderwerpen aan de orde, waaronder: sport en bewegen, kunstmagneet, sociale competentie, een brede school ontwerpen, Kulturhusconcept, regierol van de gemeente en financiën.